

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy óra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 332.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szombat, július 27.

Mai számunk főbb közleményei:

- Hogyan fűtsék az aradi színházat?
- Felfüggesztették a szerb autonómiát.
- Kolera van Csongrád megyében.
- Betörő exhadnagy.
- Az életunt urileány.
- A hamis fogsor.
- Egy aradi földbirtokos délamerikai kalandjai.
- Halál helyett — vakság.
- Hogyan él egy herceg barátnéja.
- Vérbe borul Törökország.
- Örökös fegyverkezés.
- „Erdőssy gróf — a völgyem!”
- Negyvenéves tanítói jubileum.
- Tisza István és Justh Gyula utazása.
- Tarkaságok.

Az öreg tartalékosok.

Arad, július 26.

A milliókból, amelyeket elvett és elvesztőlünk, most egy keveset visszaad a hadsereg. Nem készpénzben, de a készpénznél is jobban eső valamiben. Az egész pedig mindössze annyiból áll, hogy a véderő-reform végrehajtási utasításának azt a rendelkezését, amelylyel a tartalékos legénységnek a honvédségnél töltendő utolsó két fegyvergyakorlatot elengedi, kiterjesztették azokra, akiket még a régi véderő-reform alapján soroztak be, tehát a mai öreg rezervistákra.

A harminc évükönfelül levő tartalékosokat a fegyvergyakorlatra való behívás többnyire a család, az apró gyerekek raja mellől szólítja el és ebben az életkorban nem is valami kellemes a kaszárnyafegyelemhez való alkalmazkodás, a próbaháboruk strapája, — ez emberséges volta mellett jelentős gazda-

sági hasznot jelent ez az okos átmeneti intézkedés. Katonai statisztika szerint Magyarországon 70,700 olyan tartalékos van, akik részint a honvédségnél jutnának a tizenegyedik és tizenkettedik tartalék-évfolyamba, részint a közös hadseregtől áttéve, ténnek a honvédségnél ily szolgálatot. A honvédségnél a behívott tartalékosok fegyvergyakorlat-ideje harmincöt nap. Egyszerű számításal megállapítható, hogy ez az idén két millió 474 ezer megtakarított munkanapot jelent. Ha egy nap keresetét csak két koronában vesszük, — ennél alacsonyabb napszám, különösen a harminc éves korban levő férfiaknál, nem képzelhető el nálunk, és ez alacsony tétel mellett is évi öt milliót jelent az újítás, öt olyan milliót, amelylyel az ország keresete nem lesz szegényebb, amelyet a tartalékosok nem lesznek kénytelen hadviselő kötelezettségük miatt feláldozni. Arról aztán nem is kell szólni, hogy a hadseregnél mekkora megtakarítást jelent ez az elmaradt berukkolás.

Csak kis tágitás ez a hadsereg vas-abroncsain, régi időkből maradt szigorán, rendszerén — és milyen üdvös hatása van már! Igaz, hogy az első pillanatban arra gondol az ember: ha egy ilyen kisebb reform ennyi megmentett nemzeti vagyont jelent, milyen óriási lenne a haszon, a munka- és értékgyarapodás, ha a hadsereg fentartásától, az állandó fegyveres készenléttől egészen meg lehetne szabadulni. Ha a legvénebb tartalékosok szabadságolása is milliókat jelent, a milliárdok milyen tömegei lehetnének abból, ha Suttner Berta bárónőt a nagyhatalmak komolyan vennék és

meghallgatnák! Hanem erről nem is jó ábrándozni. Anglia fegyverkezése, mértékét nem ismerő hadi készülődése mutatja, hogy a világ még távolabb van a világbékétől, mint valaha és amíg a kulturában előttünk járó nemzetek se találják meg a módot és alkalmat arra, hogy a nemzeti pénz és erő legjavát a militarizmustól elvonják, nálunk döreség erről gondolkodni.

De minden, a mit el lehet csipni attól, tiszta haszon. Haszon, a mi a hadsereg fordított kiadásokból az iparnak és a kereskedelemnek térül meg; és dupla haszon az, a mennyivel kevesebb vész el a polgári munkától, időtől és keresettől. Igaz, hogy a védrőreform többet vett el, mint a mennyit így ad: de ha már az újabb áldozat kikerülhetetlen volt, nagyon örvedetes, hogy az enyhítésekre és megtakarításokra találtak helyet.

Az öreg tartalékosokra, akik az új véderőtörvény végrehajtási utasításának visszaható intézkedései révén a maguk harmincöt napját, az országnak pedig harmadfél millió munkanapját megmentették, bizonyára nem mellékes, hogy a véderőtörvény már életbe van léptetve és hogy azt még mindig nem késlelteti a végevárhatatlan, elbizakodott obstrukció. Ha tőlük kérdezi az ellenzék, hogy ohajtják-e vajon az *in integrum restitutio*-t, a régi állapotba való visszatérést, nem kétséges a válaszuk, a mint hogy nem volt kétséges az obstrukció felől való véleménye annak idején azoknak a tartalékosoknak, a kiket az obstrukció és az ex-lex miatt „létszámkiegészítésre”, télviz idején, behívtak. Még csak

A két asszony.

Írta: Paizs Ödön.

(Este volt már. Tíz óra mult egy pár perccel. A kapu idáig ásitozott, de megunta már a hiába való látogatást, bezárult. A házban is aludni tért mindenki. Itt-ott még égett egyik-másik ablak, de a fény nemsokára már ott is kihalt, csöndes, szomorú volt az utca.

Ekkor jött az asszony. Színházi fejkendőbe burkolta a haját, a testét is elrejtette a kimónaszzerű belépőbe. Csillogott a szeme, friss volt, vidám. Tényleg a színházból jött. A zsongás, a csillogás, a melegség egy kissé elbágyasztotta, de amikor a levegő megcsapta az archörét, egy pillanat alatt visszanyerte fűrgeségét. Sietett, rohant szinte az egész teste nevetett. Látszott rajta, hogy most táncolni szeretne, kéjesen, mámorosan keringőzni...

A férfi alig bírta követni. A szemét folyton az asszonyon járatta. Minden vonása erős, határozott kívánást fejezett ki. A teste előre nyult, mintha csak alkalomra várt volt, hogy összecsokolja, összemarja az asszonyt.

Ott voltak már a kapu előtt.)

Az asszony (felszökött az utolsó lépcsőfokra. Az egyik keze már a csengő gombján, a másikat odaadta a férfinak): Isten vele!

A férfi (elkapta az asszony kezét. Magához húzta az illatos termetét. Szemeiben égtek a vágyak s eddig csak forrott, izzott benne a sok ismerés gondolat, most az ajkára tódult): Mancsi, Mancsi, miért játszik velem?

Az asszony (ijedten): Én?! Én?! De mit akar tőlem? Jaj, hagyjon, jaj, fáj...

A férfi (izzóban): Magával megyek...

Az asszony (felvillan a szeme, nyersen, hidegen): Nem!

A férfi: De... de... nár nem tarthat így tovább! Nem bírom, érti, elfogyott már az erőm... nem bírom, nem bírom. Agyonkinoz engem, agyongyötör...

Az asszony: De Ottó?...

A férfi: Igen megöl, gondolja meg: megöl. Eddig még csak harcoltam magammal, visszafojtottam az érzéseimet, de most már nem tudok tovább küzdeni, most már vége kell hogy legyen. Érti, akarom, érti, most már vége a családka játéknak... Ha erőszakkal is, fölmegeyek magához...

Az asszony (alig tudja visszanyerni az önuralmát. Megbotránkozva): De Ottó, mit akar, igazán nem értem, mit gondol?...

A férfi: Nem érti? Hát így is jól van. Mind egy. Csak az a fontos, hogy most már nem mondhatja: „Várjunk még, majd egyszer... Hozzá kell ehhez a gondolathoz szoknom...” Most már nem játszunk tovább, asszonyom... Vége... és vége.

Az asszony: Kérem maga lázas, beteg, hagyjon magamra, menjen, nem akarom látni magát...

A férfi: Igen... igen, beszélt volna így az első napon, akkor, akkor rendben lett volna. De most? Most már magához láncolt, minden gondolatom a magáé, a vérem is forr, most már magának az enyémnek kell lenni...

Az asszony (félve, de azért erős hangon): Isten vele, ma nem lehet magával beszélni, sok pezsgőt ivott, mámoros... Majd holnap higgadtan csevegünk egymással... (Az egyik ujjával a csengőt keresi.)

A férfi (hozá ugrik, elkapja, magához öleli. Lágyan, szerelmesen akar beszélni, de a hangján átrezeg a visszafojtott indulat, a sok-sok magába gyűrt érzés. Néha-néha egy erősebb szó is kiüt a többiből, ebben a pillanatban úgy érzi, hogy joga van, régi, elvitázhatatlan joga van az asszonyhoz): Édes Mancsi, gyönyörű Mancsi-kám, ne kinozz, hagy abba a gyötret, érted, érted, már nem bírok magammal, szeretni akarlak...

Az asszony (vergődve a férfi karjai között): Nem, nem és nem...

A férfi (felriad a határozott kijelentésre. Elengedi az asszonyt. Meghátrál, minden szavában mély, nagy fájdalom bug): Mondd már, mond, hogy nem is szeretsz?

Az asszony (ránéz a férfira. Sajnálja is egy kicsit, de tudja, érzi, hogy nem tud tőle másképp szabadulni): Nem, nem szeretlek!

A férfi (egy pillanatra megtántorodik. Sulyos, nyomasztó terhek nehezdednek az agyára, lassan megindulnak előtte a házak, mintha csöndes, bus melódiára keringőzni kezdenének. Az asszony alakja száz és száz alakban röpül körülötte. Feléje hajol, a meleg ajka már majd a száját éri, de aztán tovább libben, szétfoszlik előtte. Hirtelen még egyszer végig gondolja az egész viszonyukat, gyenge világosság kezd pislogni előtte. Most

kezdődik a jó hatása annak, hogy az ország a rendes állapotba került, — és a visszatérő haszon mutatja csak igazán a kárt, amit az obstrukció okozott és amely haladvány-szerűen nőtt volna, minél tovább ülnek a féltett alkotmány nyakán az obstruktorok.

Hogyan fűtsék az aradi színházat?

— Bizottsági ülés. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 26.

Nagyon fura érzelmekkel foglalkozott ma az építészeti bizottság — maga sem tudta hányadszor — a rozoga színházépület számtalan bajával. Szinte komikusnak tetszett az a helyzet, amelybe a bizottság került azáltal, hogy a törvényhatósági bizottság legutóbbi közgyűlése direkt utasítást adott arra, hogy a központi fűtés problémáját oldja meg. Oldja meg, ha tudja, ha nem; ha akarja, ha nem, ha lehet és ha nem is lehet. Tudniillik miután három, vagy négy esztendő óta egyebet sem hallunk, mint hogy a színháznak nevezett csunya kötömeg csak az esetben teljesítheti művészi hivatását, ha abban központi fűtés lesz, ma, amikor a feladat nagyságának súlya alatt roskadozó bizottság bele akart fogni a tengeri kigyó kivégzésébe, kitűnt, hogy technikai lehetetlenség, meg nem oldható abszurdum a mai színházban központi fűtésrendszert beépíteni.

Talán ez az újabb és nyomós érv végre észretéretíti a törvényhatóságot és elhiszi, amit már „minden garbi hordár is tud,” hogy vétkes könnyelműség lenne a lerombolásra megérett színházba 120.000 koronát betemetni.

Maga a bizottság elnöke, Lócs Rezső gazdasági tanácsnok a kérdés ismertetése folyamán többször elárulta, hogy csak a kényszerítő parancsnak engedelmességre és a legnagyobbfokú keletlenességgel bátorodik az építészeti bizottság előtt ezt a témát újból tárgyalatni, mert hisz ő ismeri legjobban a bizottsági tagok vérré vált meggyőződését, akik rég kimondták, hogy a mai színház mizériái akkor fognak megszűnni, ha esetleg valaki petróleummal leönti és felgyújtja.

— Nem titkolom — mondotta Lócs, — hogy abszolút pazarlásnak tartom, ha csak egy fillért is áldoznak a mai színház épületre. Meg nem en-

gedhető tékozlás, hogy egy olyan színházat, melyet rövid időn belül be kell zárni 100, vagy 120 ezer koronával toldoznak-foldoznak, mert nemcsak fűtés kell, ami a szakemberek véleménye szerint technikai okokból ebben az épületben meg sem oldható, hanem a ruhatár is elhelyezendő a mai helyéről, ahol veszélyezteteti a legegység közbiztonságot is. A földszinti üléshelyek a falusi kocsmákban sem lennének megtűrhetőek, de maga a padozat is olyan, hogy minden pillanatban attól kell tartani, hogy a korhadt deszkák be fognak süppedni. Nincs butoraktár, nincs festőterem, botrányosak az öltöző helyiségek, az illemhelyek, nem is szólva arról, hogy az egész épület maga tűzveszélyes, mert két bérház közé van beékelve. Az én véleményem nem változott meg: *Aradnak új színházra van szüksége* és sajnálatos körülmény, hogy az elhelyezés kérdése miatt olyan nehézségek keletkeztek, amelyek nem tették kívánatosá a tanács által proponált ankét összehívását. Nekünk azonban most akarva, nem akarva a közgyűléstől nyert utasítás következtében foglalkoznunk kell a fűtés kérdéssel és ennek elkészítésére javaslatot kell tennünk a tanácsnak.

Ezután Herling Gyula mérnök elmondotta, hogy már 1904 óta kísérleteznek mindenféle berendezéssel, már volt is pályázat kiírva, amelyet Heuffel Sándor nyert el, aki akkor három alternatív tervet ajánlott kivitelre. Az egyik kalorifer rendszer ez 20.000 koronába került volna, a másik az alacsony nyomású gőzrendszer 28.000 koronával lett volna megvalósítható, a harmadik pedig a színházban gőz, a nézőtérben pedig kalorifer, ennek a költségei is 20.000 koronára rúgtak volna. Ma már természetesen ez mind tetemesen drágább és be van bizonyítva, hogy a kalorifer nem jó és a Heuffel-féle szabadalom sem megfelelő, mert mint Sztankovits Miklós bizottsági tag megjegyezte, ott, ahol a Máv. alkalmazta, mindenütt eltávolították. Herling végül kijelentette, hogy akármilyen rendszer mellett dönt a bizottság, egyik sem lesz tökéletes, mert az aradi színházban a földszinti folyosóról kijáratok vannak az udvarra, a foyerből is három hatalmas ajtó teszi lehetővé a nagymennyiségű hideg levegő betörlését. Minthogy azonban dönteni kell, azt javasolja, hogy az építészeti bizottság mindenütt teljesen gőzfűtés bevezetését proponálja a tanácsnak. Ez körülbelül 35.000 koronába fog kerülni.

A bizottság valamennyi tagja osztotta Herling mérnöknek ama súlyos és a közgyűlés előtt bizonyára nagy hatással felhasználható érvét, hogy a mai színházban a földszinti folyosóról kijáratok rendszerű fűtés sem fog tűrhető állapotokat teremteni, mert ha az előadás kezdetén kellő meleget produkáltak is, egy óra múlva, sőt már az első felvonás után a szünetben a gyakori ajtónyitogatás következtében a színház nézőtere és

szinpada kívül. Ez annál inkább is meg fog törteni, mert a tűzbiztonság fokozására felvetődött az az eszme is, hogy egy jobb és baloldali-páholy helyett *kijáratot kell készíteni*, ami szintén nagy mennyiségű hideg levegő betörlését teszi majd lehetővé.

A bizottság egyhangulag úgy határozott, hogy teljesen tiszta képet kell nyújtani a mai tarthatatlan helyzetnek, melynek a fűtés hiánya csak egyik alkotó része. Javasolja a bizottság, hogy a tanács hívja fel a Kulturpalota fűtési berendezéseire felszólított cégeket: vegyenek részt saját terveikkel a pályázaton és felszólítja Heuffel Sándort is a konkurrenciára. A benyújtási határidő szeptember kilencedike, úgy, hogy csak a szeptemberi közgyűlés foglalkozhatik majd a kérdéssel.

Sztankovits Miklós indítványára kimondotta a bizottság, tudomására adja a közgyűlésnek, hogy ebben a színházban lehetetlen jó és alapos munkát végezni és ha mégis arra határozná el magát, hogy a központi fűtést elkészíteti, akkor számolnia kell azzal, hogy ebben az esztendőben az működésbe még nem lesz hozható.

Ezután a ruhatár elhelyezésével foglalkozott a bizottság, de a színház tervrajzának alapos áttanulmányozása után kénytelen volt kimondani, hogy a bajon segíteni még akkor sem tudna, ha az egyik üzlethelyiséget használná fel garderob-céljára és így a veszedelmes állapot a jövőre is megmarad.

Végül az aradi gázgyárnak a gázfűtés bevezetésért járó 5100 korona kiutalványozását hozta javaslatban a tanácsnak.

Kié a többség? Hogyan lehet még a matematikát is a politika szolgálatába hajtani, erre nézve nagyszerű példa a következő eset, melyet a Kossuth-párt könyvmatosának egyik ma délben közölt táviratában olvasunk. Nagyváradi város közgyűlése 64 szavazattal 30 ellen bizalmat szavazott a kormánynak. E határozat ellen az ellenzék fölébkezett, a következő megokolással: Igaz ugyan, hogy 64-en szavaztak a kormány mellett és 30 an ellene, de a kormány mellett szavazók között volt 28 virilista, aki vagyont képvisel és nem népet; az ő szavazataik tehát, az ellenzék szerint, nem számítanak. De ha a 28 virilis szavazatot leszámítanak, a kormánypártnak még mindig volna 6 szótöbbsége. Az ellenzék tehát tovább számol és így folytatja okoskodását: tulajdonképpen csak a választott képviselők számítanak: mivel 59 választott képviselő közül 40 volt jelen: ezek közül a kormány mellett szavazott 18, ellene 22, azaz a többség a

már megint csak az asszonyt látja. Amint félénken, gyáván meghúzódik a sarokban. Ujjai a csengőt keresik, a szeme azonban hizelegve siklik végig a férfi termetén. Ottó elkiáltja magát): Nem igaz, hazudsz! Hazudsz! Szeretsz, igen szeretsz, nagyon, nagyon. Ugy, mint én téged! És mindig szerettel, már akkor, igen, amikor először találkoztunk... (A szavai lassan elhalkulnak, a visszaemlékezés sok meleg órát sodor eléje, a hangja elfulad, könnyörgővé változik)... És tudom, hogy szeretsz engem. De van közöttünk valami. Már sokszor megéreztem, hogy az inaid szétmálnak, az erőd megtörik, oda akarsz borulni a keblemre. De az utolsó pillanatban meg-rázkódik a tested, az elébb még olyan meleg, engem akaró pillantásod elborul, sirni szeretnél... (Csöndesen magához huzza az asszony fejét)... Drágaságom, te titkolsz valamit előttem, te valamiért mindig visszariadsz tőlem, mond meg, fiam, kis bogaram, meglátod majd együtt nagyot kacagunk rajta és vége lesz, vége... (Erőltetett vidámsággal): Hess, elkergettük...

Az asszony (eleinte csodálattal hallgatja a férfit. Főlesillan a szeme, ragyog. Örül neki, hogy annyira ismeri őt, hogy még a gondolatát is kiolvassa. Aztán hirtelen összebb huzza a köpenyét, a kendőt a férjére borítja, a legjobban szeretne eltűnni, nem itt lenni, már remeg is a férfitől, megjéjdt, hogy belelátott...): Nem ő nem, mit beszél maga...

A férfi (most még erősebben magához rántja az asszonyt. Belenez a szemébe. A tekintetük találkozik. A férfié kutatva fűrkészi a nő pillantását, az lassan-lassan megadja magát, lecsukja a szem-

héját, már gondolkozni se tud. A férfi hangja megint szerelmesen muzsikál): Mancsi, Mancikám, ugy-e, ugy-e megmondod?

Az asszony (odatapad a férjéhez. Most már ő is átkarolja erősen, forrón. Alázatos a beszéde, kérő, könyörgő): Ne akard azt, ne, ne... Hagyd azt nekem, jobb így, igen, jobb, jobb...

A férfi (most már követelősen. Megrázza a nő vállát. Főlemeli, szembe magával, farkasszemet néznek): Beszélj, érted, rögtön, rögtön...

Az asszony: De Ottó... Ottó...

A férfi (dobbant a lábával, vérhullámok nyargalnak az ereiben, a legtöbb a fejébe szalad. A keze ökölbe szorul): Tudni akarom, most már nem lehet tovább...

Az asszony (kiegyenesedik, határozottan): Akarod?

A férfi: Gyorsan, gyorsan...

Az asszony (egy-két pillanatig még gondolkozik. Aztán megrántja a vállát. A szeme sajnálkozva néz a férjre, mintha mondani akarná, hogy „magadra vess.” Majd beszélni kezd. Keresztül néz a férfin, mintha levegő volna, mintha a semmiségnek mondaná el vallomását): Igen, szerettelek, már akkor, régen, amikor először megláttalak... Elfogadva nyújtottam kezét, amikor bemutatott, már akkor tudtam, hogy egymásé leszünk... De küzdeni akartam ellene. Majd képek ugrattak elélem: álmodtam. Veled. Mindig csak veled foglalkoztam. De nem akartam a rab-szolgád lenni, nem akartam kiszolgáltatni magamat neked. És ezért veled voltam a leghidegebb, alig biccentettem meg a fejemet, ha láttalak... Félttem, ménekkültem tőled... De

te jöttél utánam, ostromoltál. Lázongott a szívem, örültem, hogy szeretsz, hogy imádsz, de azért a fejem folyton nemet bólintott. Meg akartalak kizozni, meg akartalak gyötörni, hogy mint valami tisztító tűzön át, fájdalmak, kínok árán érejl el engem, sebesülten, betegen jöjjél el hozzám...

(Az asszony nagyot sóhajt. A legjobban szeretne most hallgatni, hallgatni, átálmodni újra és újra az egészét.)

Az asszony (most már gyorsan, mintha félne, hogy nem tudná elmondani): De te nem voltál elég erős, nem tudtál belém látni, elszakadtál... Másnap egy nővel láttalak...

A férfi (tompán): Csak kizozni akartalak...

Az asszony (összeborzad): Jaj, borzasztó volt. Más karján, szerelmesen tapadtál hozzá, a szájad az ajkát leste és... és hallani is véltem ugyanazokat a lázas szavakat, miket csak tegnap, igen, még tegnap nekem mondtál el... (Eltakarja a szemét, igazi, szinte fájdalom hangján): Megutáltalak! Igen, megutáltalak. Sirni, zokogni szerettem volna, hogy neked, mindegy, csak nő legyen, csak nő legyen...

A férfi (nem tud mit felelni. Kinos, kellemetlen csönd. Végre mégis megszólal): De Mancikám, Mancikám, akkor is csak téged szeretlek, csak téged. Azt akartam, hogy fölébresszem a féltékenységedet, hogy végre te is akarj engem... Mancikám, felejtse el a dolgot és legyünk boldogok... Ugy-e, ugy-e, azok leszünk...

Az asszony (visszanyeri az önuralmát. Szeliden, csöndesen a férjhez): Nem, nem lehet.

kormány ellen szavazott. A határozatot tehát úgy kellett volna kihirdetni, hogy noha 64 jelenlevő képviselő szavazott a kormány mellett és 30 elene, — a többség a kormány ellen szavazott. Aki előtt ez nem világos, az nem tanulta meg olyan jól a matematikát, mint a nagyváradi el-
lenzék.

Kolera van Csongrádmegyében.

— Két megbetegedés. —

Távirati tudósítás.

Szentes, július 26.

Felhivatalos jelentések arról adnak hírt, hogy Csongrádmegyében *Mindszent*en bakteriológiai vizsgálattal *hivatatosan koleraesetet állapítottak meg*. Az erről szóló jelentés így szól:

Csongrádvármegye Mindszent községében *Karkas Sándor* hatvan éves napszámos július 17-én koleragyanus tünetek között megbetegedett és e hónap 22-én meghalt. A bakteriológiai intézet vizsgálata *kolera*t állapított meg. A belügyminiszter az eset körülményeinek kiderítésére és a megtett intézkedések felülvizsgálására még a bakteriológiai vizsgálat befejezése előtt egy közegészségügyi főfelügyelőt küldött ki. A főfelügyelő ma reggel érkezett vissza Budapestre. Ujabb gyanus megbetegedés nem történt. A mai napon azonban szintén *Mindszent*ről újabb gyanus megbetegedésről jött jelentés. A beteg *Gyovay* Jakabné negyvenkilenc éves *Mindszent*i lakos, gazdálkodó neje. Erre az esetre vonatkozóan azonban a bakteriológiai vizsgálat eredménye még nem ismeretes.

A másik jelentés a tett óvintézkedésekről szólva ezt mondja:

A *Karkas Sándor* esetében megállapított kolera miatt *Dózsa István* főszolgabíró plakáton tudatja *Mindszent*en a kolera föllépését és közli az óvintézkedéseket. Elrendeli, hogy a község határában dolgozó munkások csakis előzetes orvosi vizsgálat után távozhassanak. Az előjárásági megbízottak lakásvizsgálatot tartanak naponként kétszer. A községből élelmicikkeket, baromfit kivinni tilos. A községbe vivő utaknál csendőrök vannak elhelyezve. *A Tisza vizéből inni tilos*.

Reméljük, hogy határozott eljárással sikerülni fog a veszedelem terjedését megakadályozni. Eh-

Látja, látja már megpróbáltam. Már már sikerült is, de amikor a karjába akartam omlani, közibünk csuszott, rám kacagott a másik asszony... (Kétségbeesve kiabál): Nem... nem... (Csöndesen): Látja, én nem szeretem a frázisokat, a kiszínezett jeleneteket: váljunk el szépen, csöndesen, mint két idegen ember... Hiszen mi még elválhatunk egymástól, nagyon korán, nagyon korán ismertük félre egymást...

A férfi (is látja, hogy nincs más mentés). Megpróbálja elgondolni a szakítást: de még a gondolatától is visszariad. Össze teszi a kezét és szinte könyörögve, meggyötörve beszél az asszonynak: Nem, Manci, nem! Mi nem válhatunk így el egymástól... (Vigan, erőltetett fűrgeséggel): Csokolom a kezét, Ottó vagyok! Most mutatkoztam be, csak most kezdek magának udvarolni, egy nagy szivacsos letörültünk mindent, ami a régi palatáblán szomorított bennünket...

Az asszony (keserűen mosolyog): Nem, nem lehet már, ezt magának is éreznie kellene...

A férfi (elvesztve a türelmét, hogy minden harcot elveszít). Tovább nem tud uralkodni magán, kitör): Gyerekség az egész, nevetséges. Mindent helyre lehet ütni, érte, én már nem kulloghatok el maga mellett. Csak lehet még valahogy magához férközni.

Az asszony (elgondolkozik egy pár pillanatig). Aztán ijesztő nyugalommal mondja: Igen, lehet, hogy még én fogok magának könyörögni. Majd talán, ha más asszony kapaszkodik maga után, ha majd más valaki tapad magához, ha harcolnom kell magáért, ha verekednem kell... De így, ingyen, más után, nem kell, nem, nem...

hez azonban szükséges, hogy mindenki a legnagyobb lelkiismeretességgel segítse a hatóságot fázadozásában.

Frank Ödön dr. közegészségügyi felügyelő a belügyminisztérium közegészségügyi osztályának főnökét a *Mindszent*i koleraesetről a következő kijelentéseket tette:

— Lent jártam *Mindszent*en és ott tartózkodásom alatt csupán egyetlen koleraesetet lehetett konstatálni. Az eset körülményeiről, midőn *Mindszent*en jártam, beható tájékozódást szereztem, a hatósági intézkedések felülvizsgálatát pedig minden irányban foganatosítottam. Konstatálni kívánom, hogy európai államokban nincsen kolera. Most értesülök, hogy újabb megbetegedés történt.

Csongrádról jelentik: A hatóság a kolera veszélyre való tekintettel megtiltotta a népnek, hogy a *Mindszent*i bucsun részt vegyen. *Szentes* város főkapitánya ugyanezen okból betiltotta a szentesi bucsu megtartását.

Felfüggesztették a szerb autonómiát.

— A visszaélések következményei. —

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, július 26.

A király felfüggesztette a görög-keleti szerb egyház autonómiáját és elrendelte, hogy új autonómia előkészítését megkezdjék. Ehhez a királynak, mint a görög-keleti szerb egyház legfőbb patronusának kétségbe nem vonható joga volt. A szerbeknek a magyar király adományozta az egyházi autonómiát, ezt tehát a magyar király el is veheti tőlük. Most azonban erről nincs is szó, csak arról, hogy a régi autonómia helyett újat fognak kapni a szerbek.

A régi autonómia ugyanis tömérdek visszaélést tett lehetővé, s e miatt a szerb egyház, mely tagjainak számához viszonyítva nagyon gazdag volt, az elszegényedés útján nagyon gyorsan haladt előre. Főpapi és szerzetesi vagyonokat poton áron elköttyavetyéltek, s az egyházi alapokkal is rosszul, gyakran *hütlennül sáfárkodtak*. Ezeknek a bajoknak a gyökeres orvosására nem volt mód a régi autonómia mellett, meg kellett tehát a régi autonómiát semmisíteni.

Valószínű, hogy az egyház legfőbb patronusának ez a cselekedete nem fog semmi izgalmat sem kelteni az anynországi szerbjei között, mert hiszen a felfüggesztés a főpapok tudtával és helyeslésével történt; legfőkébb *Szlavóniában* és *Horvátországban* lesz majd a szerbek között nagy riadalom, mert a *Drávan* túl már-már megszokták a szerbek, hogy az egyházi vagyon elsősorban a kezelők, másodsorban a magyarelles politikai érdekeinek kielégítésére való.

A királynak az autonómia felfüggesztésére vonatkozó elhatározása, melyet ma közöl a hivatalos lap, így szól:

Ő császári és apostoli királyi Felsége a görög-keleti szerb egyház autonómiájának rendezése tárgyában 1912. évi július 11-én az alábbi legkegyelmesebb rendeletet méltóztatott kiadni: Mi első *Ferenc József* isten kegyelméből ausztriai császár, *Csehország* királya stb. és Magyar *Horvát Szlavon-Dalmátországok* apostoli királya. Miután a görög-keleti szerb egyházi kongresszusok által az 1868: IX. törvénycikk életbe lépte után alkotott némely szabályzatok az ösidőktől fennállott és törvénybe íratott legfelsőbb felügyeleti jogunk szempontjából téves és hátrányos magyarizációkra s ez által felségjogaink csorbitására vezettek; miután továbbá ezen szabályzatok az ország törvényeivel a görög-keleti vallásfelekezet részére egyházi, iskolai s ezekre vonatkozó alapítványi ügyeik tekintetében legfelsőbb felügyeleti jogunk teljes fenn tartásával biztosított önkormányzati jognak a törvények, nevezetesen az 1868: IX. törvénycikk elvei szerint való *végleges rendezését* kellően nem biztosítják: magyar miniszterelnökünknek a minisz-

tertanács hozzájárulásával tett előterjesztésére a görög-keleti szerb egyházmegyék, valamint a görög-keleti metropolitai egyházi és nemzeti iskolai tanács ideiglenes szervezéséről szóló 1871. május hó 29-én jóváhagyott szabályzatokat, továbbá a kongresszusi képviselők választási rendjéről szóló s ugyancsak 1871. május hó 29-én jóváhagyott szabályzatot, nemkülönben az 1875. évi május hó 14-én kelt királyi Rendeletünkbe foglalt kongresszusi szervezeti szabályzatot, valamint az ezek magyarizata, módosítása és kiegészítése tárgyában később keletkezett szabályzatokat és rendelkezéseket ezennel *hatályon kívül helyezzük* s elrendeljük, hogy a most hatályon kívül helyezett szabályzatok helyébe az 1864-5. évi kongresszuson alkotott s az 1868. évi IX. törvénycikk végrehajtásaként 1868. augusztus hó 10-én kelt királyi rendeletünkkel jóváhagyott s kibocsátott autonómiai szabályzatok IV. és V. fejezete s régi, az 1868: IX. törvénycikk szellemének megfelelő *választási rend*, kormányunk által eszközözendő kellő módosításokkal ismét életbe lépjenek.

Egyben az 1875. évi szervezeti szabályok hatályon kívül helyezésének következményeként *hatályon kívül helyezzük a görög-keleti szerb záradajvak kezelésére vonatkozó s 1908. évi március hó 28-án kelt legfelsőbb elhatározásunkkal jóváhagyott szabályzatot is*, rendelvén, hogy ennek helyébe is a megelőzőleg érvényben állott gyakorlat lépjen ismét életbe.

Ezen rendeletünk végrehajtásával s a további intézkedések foganatosításával magyar miniszterelnökünk megbizuk, meghagyván, hogy az 1868. IX. törvénycikk értelmében a szerb görög-keleti egyházi kongresszus összehívása iránt annak idején intézkedjek, ezen kongresszusnak a törvény 7. §-a alapján legelső feladatává tévén a szervezeti szabályzatnak legelső jóváhagyásunk mellett lendő megállapítását. Kelt *Bad Ischiben*, 1912. évi július 11-én. *Ferenc József* s. k. *Lukács László* s. k.

Betörő exhadnagy.

— A bünre csábító szerelem. —

Távirati tudósítás.

Nagyvárad, július 26.

Az elmúlt héten átlőtt mellel falálták a város határában *Szentpályi Sándor* volt cs. és kir. hadnagyot. A szerencsétlen fiatal ember halálosan beleszeretett egy nagyváradi leányba, *Reindl* Lujzába. De mivel mindketten szegények voltak, *Szentpályi*, mint katonatiszt nem vehette volna el feleségül a leányt s ezért lemondott rangjáról és *Vármezőn* segédjegyző lett. Talán így már könnyebben bevezethetett volna a házasság révébe, de mint utóbb kiderült, bizony a hősszerelmes lovag közönséges betörésre és sikkasztásra vete-medett. Valószínűleg sejtette, hogy nemsokára reájönnek a hünére és talán a szegyen elől akart a halálba menekülni.

Az öngyilkosság nem sikerült. *Szentpályi* már napok mulva teljesen fel fog épülni, de most már valószínűleg vége annak a reményének, hogy menyasszonyát oltár elé vezethesse.

A napfényre került titkot a vármezői csendőrök erélyes keze bogozta ki. A csendőri nyomozás szerint *Szentpályi Sándor* e hó 7-én éjjel a jegyzői irodában felfeszítette az egyik asztal fiókját és abból 90 koronát ellopott s ezáltal betöréssel lopást követett el. Azonkívül a nála levő 34 korona községi pénzzel sem számolt el.

A nagyváradi rendőrség a vármezői csendőrök jelentése alapján tovább kezdett nyomozni az ügyben. Először *Szentpályi* összes ruháit felhózták a rendőrségre, nehogy megszökhessen a kórházból. Ma kihallgatták *Szentpályi*t, aki töredelmesen beismerte bűnét, de azzal védekezett, hogy szülei teljesen elhagyták és végső kétségbeesésében tért a bün útjára. A rendőrség elrendelte, hogy a kórházban szigorú őrizet alatt tartsák a már majdnem egészen felépült beteget. A teljes gyógyulás után a rendőrség minden részletében tisztázni fogja *Szentpályi* bűnügyét és vizsgálati fogságának megkezdésére átkiséri az ügyészség fogságába.

A hamis fogsor.

— Az ál-doktor becsületsértési pöre. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad., július 26

Csinos kis vagyont kapargatott össze a régi világban Rodics Pál borbély. Háza és officinája ott állott a Rácvárosban, ahol akkor még a magyar szó ritka volt, mint a fehér holló. Az irombára mázolt cégtáblán, piócás üvegek között a következő fölírás ékeskedett:

Itt ezen csendes kis házban, mely áll Isten oltalmában, Hosszu haj levágatik, szakáll borotváltatik, Csusz és köszvény gyógyittatik, nyavalya kikuráltatik. S ki által mindez adatik, doktor urnak szólítatik, Rodics Pálnak hivatik és jól megjutalmaztatik.

A cégtábla néhány évvel ezelőtt lekerült a falról, mert tulajdonosa bezárta rendelő intézetét, mely annyi vérontást látott. A derek férfi, aki a doktori cím és jelleget mind a mai napig megtartotta, visszavonulása okát így adta elő a *Három nyolcas*-ban.

— Nyugdíjba megyek barátaim, mert a mi művészetünk nem ér manapság egy irtalmas kiáltást sem. A minisztérium nagyfejű megtiltották az érvágást és köpölyözést, sőt még a piócázást is. Orvosi rendelőre szabad csak hébe-hóba egy-egy uncia vért lecsapolni, mert azzal nagyképeknek, hogy az embernek nincs fölösleges vére. Pedig láthatatok, különösen szombati napon, hogy úgy folyt a vér ki az utcára officinából, mint a patak. Akit én megköpölyöztem, az ha két mankón is vándorogott be hozzám, másnap már összeütötte bokáját. Hát még a pióca mily nagyszerű és okos állat az! A megdagadt foghust csak ez a hasznos féreg képes megcsapolni s egy pillanat alatt a kínzó fájdalmat megszünteti.

A nyugalomba vonult férfi lakását még mindig sűrűn keresik fel páciensei, mert különösen a fogházban nagyon ügyes keze van. A múlt hónap végén azonban nagyon megjárt. Özvegy *Szauerwein* Sebestyenné jelentette föl becsületsértését. A pereskedő asszonyság, a rajta csett sérelmet a következőképpen keseregte el a büntető járásbíró előtt:

— Nagyon fáj a zápfogam Péter-Pál napján, pedig Mária-Radnára akartam unokáimmal kirándulni. Elmentem hát a doktor urhoz, aki nagyon ügyesen tud fogat huzni. Egy pillanat alatt ki is rántotta, de mikor a számat ki akartam öblíteni, elrántott a mosdótálaltól s éktelen káromkodás között minden ok nélkül kirugott az ajtón.

A bíró (a vádlotthoz): Igaz ez, Rodics?

— Igaz, de tagadom!

— Mi igaz belőle és mit tagad?

— Igaz az, hogy megszabadítottam szenvedésétől, de tagadom, hogy kilöktem, pedig megérdemelte volna, mert elmondott mindenféle csirkefogónak, vadrácnak, pedig semmiféle fajtam nem volt más, mint magyar. Még pedig annyira magyar, hogy Vörösmarty Mihály *Szózata* is dicsőreleg emlékszik meg családjáról.

A bíró: No erre magam is kíváncsi vagyok.

— Azt mondja a többi közt, hogy... bölcsöd az, majdan *si-rodics*.

— No ez az ön egyéni véleménye. De hát mi is tulajdonképpen a foglalkozása?

— Szőrművész.

— Beszéljen érthetőbben, borbély, vagy keféskötő?

— Borb — akarom mondani fodrász.

A panaszos (közbevág): Én is azt kiáltottam neki az ajtóból, hogy *fodrász*, amit ő *vadrácnak* értett!

Bíró: A vádlott nem szólott közbe, mikor maga beszélt, hát maga se éljen vissza türelmemmel. Mondja csak, Rodics, miért bántalmazta ön ezt az asszonyt, akin különben ön tiltott operációt végzett, mert borbély létére fogat mert huzni.

— Kérem szépen, én ezt az asszonyságot még menyecske korából ismerem, amikor gyakran kezeltem, mert akkor még nem vette ki az új törvény a számból a kenyeret, Péter Pálkor fölkeresett azzal,

hogy csak bennem van bizalma s fél, hogy a fogorvos megkinozza. Egy-kettőre kirántottam fájós fogát, de egytől az angol kulcsra akadt az egész alsó fogsora is, miről nem tudtam, hogy hamis. Hát bizony ijedtemben leszedtem róla a szentelt vizet. De viszontvádat emelek ellene, amiért becsületemben megsértett.

A bíró békéltető szavaira a szőrművész és a kereskedő asszonyság karonfogva távozott a bíró szobájából.

Az életunt urileány.

— Aradra hozták Monti Lolát. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 26.

Városszerte általános sajnálkozás volt észlelhető ama tragédia hírére, amelyről ma az *Aradi Közlöny* beszámolt. Megirtuk, hogy *Hauser* volt aradi honvéd őrnagy mostoha leánya, a bájc *Monti* Lola Versecen szülei lakásán revolverrel mellbe lötte magát. Forrásunk szerint a szerencsétlen urileány súlyos sebe következtében tegnapelőtt meghalt.

Mint most a család köréből értesülünk, ez a hír téves, mert a kisasszony *mindmáig túlélte a súlyos baléletet* és a halál hírének elterjedése abból keletkezett, hogy szülei intézkedésére ma este Aradra a kórházba szállították, ahol műtétet fognak rajta végrehajtani. Aradon e beteg-szállítással kapcsolatban terjedt el a halál híre, mert sokan azt hitték, hogy a számalomraméltó fiatal leányt temetni hozzák haza. Ez szerencsére nem igaz és ha komplikáció nem áll be és a műtét sikerrel jár, akkor megmenthető lesz az életnek.

A Monti család egyik tagja ma bent járt szerkesztőségünkben és a következő érdekes új részlettel szolgált a megható tragédiához.

— Az öngyilkossági kísérletet elkövetett fiatal leány menyasszonya *Institoris* Gyula huszárfőhadnagynak, aki már évek óta Versecen tartózkodik. A vőlegény másod unokatestvére a súlyos betegen fekvő Monti Lolának. Ismeretségük természetesen régi keletű, azonban szerelmük akkor fejlődött ki, amikor *Hauser* őrnagyot Aradról Versecre helyezték át. A két fiatal teremtés szerelemre lobbánása után a főhadnagy megkérte a kisasszony kezét és miután a kaució megszerzésének semmi akadályja sem volt, májusban megtartották az eljegyzést. A két család úgy rendezkedett, hogy októberben az esküvő is meg lesz. A menyasszony határtalanul boldognak látszott, csak az utóbbi napokban mutatkoztak rajta a feltűnő idegesség jelei.

Mintegy három héttel ezelőtt, amikor a család ebédelt, a fürdő szobából revolver durranás hangja hallatszott. Betörték a fürdőszoba ajtaját és véresen, átlótt mellel ott találták a menyasszonyt. Kezében kis hat milliméteres flóbert pisztolyt szorongatott és a szíve alól vékony sugárban szökelt ki a vér. Azonnal Dezső László dr. házi orvosért küldöttek, aki megállapította, hogy a golyó a szíve alatt hatolt be és a tüdőt megsértette. A kisasszony egy percre sem vesztette el az eszméletét, azonban a család tagjai, amióta csak betegen fekszik, egyetlen szóval sem érintették tragikus cselekedetét. Mindenki tudja, hogy *idegrohamában szánta el magát erre a végzetes lépésre*.

Monti Lola sebe örvendets gyógyulást mutatott, azonban komplikáció állott be és szükségessé vált az operáció. Emiatt a házi orvos tanácsára intézkedtek, hogy Aradra szállítsák és itt operációnak vessék alá.

Temesvár felől ma, pénteken este 11 órakor érkezett meg a beteg urileány. A családnak ugyanez a tagja még kijelentette, hogy a családban Monti Alajoson kívül öngyilkosság nem fordult elő. Arról a fiúról és leányról, akiről cikkünk megemlékezik, megállapítható, hogy egész fiatalon és természetes halállal haltak meg.

VIDÉK.

Negyven éves tanítói jubileum.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kisjenő, július 26.

Az elismerés, a tisztelet és nagybecsülés megható és fényes nyilvánulásával ünnepelte meg Erdőhegy község a tanítóság és ref. papság *Balogh* József ref. tanító érdemekben gazdag 40 éves szolgálati jubileumát teljes testi-lelki épségben és erőben. Egy emberöltőn, hosszu 36 éven keresztül odaadó ügybuzgalommal, bár sok nélkülözés és keserűség közt gondozta és ápolta Erdőhegy község folyton emelkedő kulturáját, miközben szűkös kenyerén — időközben a társadalom hasznos tagjaivá vált gyermekével — megosztozott.

A felemelő szép ünnepély az erdőhegyi ref. templomban a kisjenői járás fejének, Erdőhegy közönségének, valamint a szomszéd községek pap-és tanítósága részvételével folyt le a hó 25-én d. e. 9 órakor. A kisjenői állami iskola gondnokságát, valamint az ipariskola felügyelő bizottságot Schmidt Elek elnök, és Risdorfer Gyula al-elnök képviselte.

Két alkalmi ének elhangzása után Bokor Sándor ref. lelkész megható imát rebegett el, mire a küldöttségek a következő sorrendben üdvözölték az ősz jubilánst.

1. Az erdőhegy-köri ref. tanító-egyesület nevében Hajdu József nyug. vadász tanító.

2. Az egyházmegyei tanítótestület elnöke helyett Posta Lajos feketegyarmati tanító.

3. Bokor Sándor erdőhegyi ref. lelkész felolvasta a szalontai esperes meleg hangú, megkapó üdvözlő levelet és egyben átnyújtotta a presbiterium értékes ajándékát.

4. A kisjenő-erdőhegyi tanítók üdvözlését Hervai Bernát állami elemi és ipariskolai igazgató tolmácsolta.

5. Lengyel József lelkész a róm. kath., Glück Géza dr. pedig az izraelita hitközség és iskola-szék nevében üdvözölte a veterán iskolamestert.

6. Az erdőhegyi presbiterium halálának Bokor Sándor, míg az erdőhegyi község tisztelete, szeretetének Hollósy Kálmán jegyző adott kifejezést.

9. Fogarassy Bálint ágyai ref. lelkész megkapó közvetlenséggel méltatta Balogh tanító érdemeit.

Ezek után az ősz jubiláns belső megindulástól remegő hangon mély hatást keltő köszönetet mondott üdvözlőinek és hálaimeit a gondviselésnek.

Szép egyházi karének rekesztette be az éppoly lélekemelő, mint felejthetetlen szép ünnepélyt. (De bármily harmonikus, megragadó is volt a ritka jubiláris ünnepély teljes lefolyása, egy diszonáns kérdés mégis toladott a nagyszámu résztvevő kíváncsi ajkaira: miért tündökölt a kisjenői előkelő uri osztály távollétével?)

A jubileumi ünnepély után a tisztelők nagy száma a jubiláns méltó hitestársát és félnőt gyermekeit kereste fel, hogy tiszteletét iránta le-rójja. A Széchenyi-szállóban tartott igen sikerült társasébeden igen sok talpraesett köszöntő hangzott el. Tosztot mondtak a jubilánstra: Hollósy Kálmán, Hajdu József, Szücs József, Hervai Bernát, Szilágyi: a jubiláns neje és gyermekeire. Fogarassy Bálint, Szücs József és Bokor Sándor lelkészek valamint Hervai Bernát. A jelenvolt hölgyeket Antal József köszöntötte fel. A köszöntőkre a jubiláns és ennek szemlái lelkész fia Gyula válaszolt.

A ebéd alatt érkezett sürgönyök közül a legnagyobb hatást *Varjassy* Árpád kir. tanácsos, tanfelügyelő sürgönye keltette. A társaslakomán résztvevők viszont a nagyszalontai esperest és *Varjassy* kir. tanfelügyelő, tanácsost üdvözölték sürgönyileg. A jubilánst kartársai is meglepték ajándékkal.

A vasárnapi korcsmázás ellen. Kisjenő (aradmegyei) községi képviselőtestülete határozatot hozott, hogy a pálinkamérések szombat este 6 órától kezdve hétfő reggel 6 óráig zárva legyenek. Tekintve, hogy Erdőhegy testvérszolgálatban a szeszital elárúsítása szabályrendeletileg nem korlátozott, a kisjenői tiltalom ennél fogva Erdőhegy korcsmárait nem érinti, az érdekelte kisjenői pálinkaelárúsítók a határozatot megfélembzték.

Örökös fegyverkezés.

(Az angol külügyi államtitkár beszéde.)

Táviri tudósítás.

London, július 26.

Az alsóház tegnapi ülésén Ponsonby (radikális) a flottaköltség megszorítását javasolta. Birálta a külső politikát, amely a mostani helyzetet előidézte és követelte, hogy barátságos viszony állítsák helyre Németországgal, a mi az esztelen fegyverkezési versenyt fölöslegessé tenné.

Grey külügyi államtitkár kifejtette, hogy nem lehet eléggé hangoztatni, mily súlyos terhet alkot a folytonos fegyverkezés. A demokratáknak talán még több okuk van, mint bárki másnak a fegyverkezés költségének csökkentésére. Sajnos azonban, a kormány e tekintetben tehetetlen. Mindazonáltal azon a véleményen vagyunk, így folytatta, hogy oly erők is vannak működésben, amelyek idővel csökkentő hatást fognak gyakorolni a fegyverkezésre. Reméli, hogy a nemzetközi közvélemény a jövőben lesz oly erős, hogy differenciák esetén nem fegyverhez, hanem más eszközökhöz és módokhoz fog apellálni. Azt hiszi, továbbá, hogy a nemzeteknek növekvő pénzügyi függősége egymástól, szintén meg fogja tenni hatását.

Ezután polemizált Ponsonby állításával, hogy a brit külpolitika felelős a növekvő fegyverkezésért. Az a véleménye, hogy Ponsonby kívánsága, hogy szakítsunk az utóbbi tíz évben követett politikával, a dolgokat nem javítaná, hanem azoknak még rosszabb alakulását okozná. Ponsonby azt kívánja, hogy Angliának ne legyenek bevallott barátai a külpolitikában. Ez azonban a fényes elszigeteltség politikája volna ismét, amelyet 1880-tól 1900-ig követtek. Ez a politika oda vezetett, hogy Franciaországgal, Oroszországgal és Németországgal való háborúskodásunkat híresztelték és hogy ezekkel az országokkal állandó surlódásban voltunk. Ha e politikához térnénk vissza, akkor flottánkat nem sokára nem az egy vagy kéthatalmi standard szerint, hanem sokkal nagyobb standard szerint kell majd építenünk. Franciaországgal és Oroszországgal barátságot kötöttünk, amelyekkel pedig azelőtt annyi surlódó területünk volt. Ha e szíveséget csökkentenők, akkor a régi surlódások okai megint felszínre fognak kerülni. Ha Ponsonby továbbá az ugynevezett hatalmi csoportok egyensúlyát kifogásolta, úgy bizonyára nem vette tekintetbe az orosz és német kormány által, a keleti tengeri találkozás után kiadott kommunikét.

Ponsonby beszédét hallgatva azt hihettük, mondta a szónok beszéde további folyamán, hogy a brit kormány felelős azért, hogy Európában kettéválasztott diplomáciai csoportok vannak. Nem mi kezdtük e csoportok alakítását. Ha ezidőszent e csoportok fentartása fontos a béke fennmaradására, akkor nem volna szabad követelni e csoportok megszűnését. Nem tudom belátni, hogy ha külpolitikánkat változtattuk volna, ez hatással lett volna az európai flottakiadásokra. Vajon a mi külpolitikánk felelős e a német flottáért? Az a nyilatkozat, amely bejelenteni, hogy Németország nagyarányú flottapolitikát fog kezdeni, az 1900. évi flottatörvényben foglaltatik benne. A német flotta fejlesztésének egy közelítő és érthető okáról nem szabad megelégedni, arról, hogy ez a növekvő nemzet hatalmas akar lenni, a nélkül azonban, hogy szükségkép támaszó szándékokkal foglalkoznék, vagy talán valamely határozott veszedelmet akarna elkerülni. A fegyverkezés csökkentésének kérdése nem igen érdekli a német közvéleményt, ha azok, akik e kérdésről beszélnek, nem tudják pontosan megmondani, hogy mit akarnak. Minő alapon kívánják a megállapodást fölépíteni, a brit flotta egyenlő volta vagy túlsúlya alapján? Ha erre nem hajlandók rátérni,

akkor nem várhatnak előzékenységet a német közvéleménytől. Mi nem tehetünk mást, mint azt, hogy tanujelét adjuk annak, hogy nincsenek agresszív szándékaink, hogy barátságaink, amelyeket más országokkal fentartunk, nem agresszív céluak és nem irányulnak egy bizonyos hatalom ellen. Ezt tesszük és ezt fogjuk továbbra is tenni.

Ponsonby javaslatát végül 331 szavazattal 39 ellen elvetették.

Hogy él egy herceg barátnéja.

— Beszélgetés Allen Ellával. —

— Fővárosi levél. —

Budapest, július 26.

Az Aradi Közlöny is megírta, hogy Budapesten letartóztattak egy szép fiatal táncosnőt, Allan Ellát, akit több lemergi kereskedő csalással vádolt meg. Az orfeum-csillag ugyanis sokáig volt kedvese Lubomirsky Vladimir lengyel hercegnek. Ezt tudták a lemergi kereskedők és örömmel hiteleztek neki. Sőt akkor is adtak hitelbe, amikor már a herceg megszüntette a táncosnővel a barátkozást, de ezt a kellemetlen körülményt Ella kisasszony diszkrétan elhallgatta hitelezői előtt. Amikor pedig azok meglátták, hogy a herceg szakított a táncosnővel, akkorra már a brelli tündére Budapestre tette át lakását. Csalás miatt jelentették föl a budapesti rendőrség letartóztatta, azonban az igazságügyminiszter utasítására szabadon engedték, mert az ilyen kétes büntények miatt Magyarország területéről nem adhatók ki a külföldi honosok.

Most, hogy a kisasszony visszanyerte szabadságát, első útja szállóbeli lakására vezetett. Itt kereste föl egy hírlapíró, akinek vidáman csevegett a szép nő.

Jó étvágygyal vacsorázott épen, szemében ragyogott az életkedv és jóízűen fogyasztotta a francia pezsgőt.

— Nna. Isten ugye jobb itt, mint a dutyiban — mondta — Dusárdy bírónak és Fleischl Sándor dán konzulnak köszönhetem, hogy kint vagyok. A bíró, emberszerető, jó bíró, a konzul pedig megvédte bennem a dán alattvalót.

— Én ugyanis dán vagyok. Atyám igen előkelő, gazdag, dán lókereskedő. A hadseregnek szállít. Engem uriasan, gondosan neveltek, de nyughatatlan vérű voltam, jól táncoltam: művésznő akartam lenni. Megszöktem egy cingár színésszel. Egy niemannddal. Bécsbe mentünk. Végigtáncoltam a császárváros összes kis, olcsó brellijeit. Végre a Ronacherbe kerültem. Itt látott meg Lubomirsky Vladimir herceg. Nem volt szép, nem volt fiatal, de nagyon sok volt a dohánya. Ette, szórta, taposta, a Dunába öntötte a pénzt. Belém kozmasodott. Kivett az orfeumból. Lembergbe mentünk, ahol a hercegnek óriási birtokai fekszenek. Az egész környék ismert és irigyelt. Négy lovat hajtottam, vagy automobilon száguldoztam. A lengyel parasztok — még a bírók és jegyzők is — kezdet csókoltak nekem.

— Egy szép napon szétváltunk. A herceg megunt. Jól tette! Más jött helyettem. Igazán mindegy, hogy ki. Így kerültem Budapestre, a Folies Capricebe szerződtem éjszélutánra és Salomet táncoltam. Röviden a bűnöm az, hogy azt hitték rólam Lembergben, hogy a Lubomirsky barátnője vagyok még mindig. Adtak hitelbe, én pedig vettem, ami csak tetszett. Mikor megtudták, hogy már nem vagyok „hercegné”, feljelentettek s meg kellett szöknöm. Pestre jöttem s itt letartóztattak. Most már azonban nem vagyok rab. Szabad vagyok. Szabad vagyok. Ich bin frei.

Azután elbucsuztam, mert kijelentette, hogy azonban jön a barátja, aki nagyon féltékeny természetű.

„Erdőssy gróf — a vőlegényem!”

— Botrány a fővárosban. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 26.

A Rákóczi-úton tegnap este feltűnően elegáns öltözetű uriaszony szaladt oda sétáló urakhoz, katonatisztekhez s kétségbeesett, ideges síránkozással beszélte nekik:

— Segítsenek, drága jó urak, segítsenek rajtam. Nagyon szerencsétlen vagyok. Vőlegényem, Erdőssy Pál gróf négy hete eltűnt, nem találom sehol, nem tudom, mi lehet vele. Egy sort sem irt azóta. Segítsenek fölkeresni!

Urak, katonatisztek meghökkenve hallgatták az ekzaltált asszonyt. Ifjak utána fordultak. Az asszony tovább beszélt:

— Bejelentettem ugyan az esetet Krecsányi detektívönöknek, de eddig még ő sem kapott semmi hírt. Én azonban tudom, hogy Erdőssy Pál gróf ott ül az Orient-kávéház előtt. Windisgráz herceg és Csekonic Gyula gróf ül vele és vár reá.

Ujabb elképedés, fejcsóválás, hitetlenkedés. Közben már csöndület támad az uriaszony körül.

— Az istenért, segítsenek. Badeni Goldner-lány vagyok. Háromezer koronát adok annak, aki visszatéríti hozzám a vőlegényemet.

Tisztában volt vele mindenki: ez a szerencsétlen teremtés megháborodott. Valahogy, kiméletesen segíteni kellene rajta, egy kegyes hazugsággal. A kegyes hazugság jelentkezett is hamarosan egy pirossapkás hordár személyében. A hordár, aki az Emke-kávéház előtt posztol, azt mondta az eszelős asszonynak:

— Majd én kihívom Csekonic grófot. Nekem Erdőssy gróf ur amugy is jóbarátom. Majd én rábeszélem, hogy térjen vissza nagyságos asszonyomhoz.

Bement az Orientbe. Az uriaszony boldog, kipirult arccal leste, milyen hírt hoz. A pirossapkás hozott is jó hírt. Talán abban a jóreményben, hogy háromezer korona helyett négy piculát mégis csak megkeres a szerelem bolondján — ezt a jó hírt hozta:

— Csekonic gróf a barátai társaságában van. A dolog sikerülni fog, becsületszavamra mondom. Csak tessék fölkeresni Csekonic grófot a Pannónia-szálló III. em. 110 es szobájában, oda kéri, ott majd megheszélik az ügyet.

A pirossapkás váratlan borraivalót kapott kegyes füllentéséért: az uriaszony nekiesett, ütötte, verte, aztán két uriemberhez fordult:

— Provokálják kérem Csekonic grófot ezért a tapintatlan válaszáért!

Közben újra nekiesett a hordárnak, sikongva tépte, harapta, karmolta az arcát. Szegény pirossapkást úgy szedték ki az amazon kezéből. Összekarmolt arccal sántikált el a harctérről: így jár, aki jót cselekszik.

A háborodott uriaszony aztán elhajtattott Visi Imre-utca 14. szám alatt lakására ezzel a kiáltással:

— Megyek följelenteni Csekonicot!

Ez a szerencsétlen uriaszony nem először csapott botrányt tegnap az utcán. Közveszélyes teremtés a badeni Goldner-lány s valószínűleg elhelyezik valamelyik tébolydában.

VÁROS ÉS MEGYE.

A Kulturpalota butorzatát újabb versenytárgyalás útján akarja biztosítani a város és ezért a legutóbb tartott közgyűlés határozatának megfelelően az építészeti hizottság Lócs Rezső gazdasági tanácsnok elnöklésével ma tartott ülésén foglalkozott a kérdéssel és úgy határozott, hogy a székeket illetőleg több magyarországi gyárat fog felszólítani minták beküldésére és a legmegfelelőbbnek elfogadása után határoz a szállítás felett. A többi butort pedig árlejtés útján biztosítja és ebben való részvételre a helybeli iparosokat kéri meg. A könyvtár állványokat a Schlik gyárnál rendelik meg. A gyárnak szabadalma van és szabadalmazott cikkekre versenytárgyalás nem írható ki.

Halál helyett — vakság.

— Látogatás az öngyilkos Jakabffy Tibornál. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 26

Tegnap hazavitték a lakására *Jakabffy Tibort*. Hazavitték a kórházból, ahonnan mindössze egy pár négyzetcentiméternyi flastromot hozott magával. Ezt és azt a reményt, illetve azt a boldogító hazugságot, hogy néhány hét múlva, ha a szemidegei megerősödnek, ismét az a vig fiu lesz, aki volt. A flastrom a jobb halántékán a golyó ütötte ici pici lyukat takarja el, a hazugság pedig az egész világot, mely ennek a jobb sorsra érdemes szerencsétlen fiatal embernek ezentúl nem áll egyébből, mint vágyódásból — a világosság után.

— Csak valamivel több világosságot látnék — mondta kétségbeesetten ma délután, mikor meglátogattuk a Széchenyi-utcai legény lakásán, a melyben e hónap első napján egy revolver lövéssel akarta összes számadásait elintézni.

Hanyat fekszik az ágyán, egy fehér kendő takarja el a szemét. Borogatás az, amelyet levesz, mikor belépünk a szobába. A hangos köszöntésre felül az ágyon és a szemét, ezeket a fénytelen, megtört golyókat, szinte beleturja a hang irányába, hogy a vak ember bizonytalanságával, tapogatózásával és a fülével ismerje meg az érkezőt. Mert *szegény Jakabffy Tibor vak. A golyó mindkét szemét tönkretette*. Persze, ő ezt nem is sejtí.

— A ballal semmit se látok, a jobbal veszek észre egy kis világosságot — mondja — de azt hiszem, nem sokáig tart ez az állapot, a doktor véleménye szerint néhány hét alatt rendbejövök.

— Behívtak fegyvergyakorlatra, de én most nem tudok bevonulni. Attól félek, hogy a katoná orvosok nem hiszik el, hogy nem látok és betesznek a kórházba. Pedig most nem látok... Ha meggyógyulok, szívesen megyek, akár két gyakorlatot is elvégzek egyszerre. Most nem szeretném, ha be kellene rukkolnom. *Azt mondanák, hogy szimuláns vagyok*...

Keserű mosoly ül az ajkán. Majd a fejéhez kap kezével.

— Ugy-e kivették a golyót belőlem? — kérdi az ágya mellett ülő, a fivérének kívül talán az egyetlen hűséges barátjától. A halántékomon már nincs seb, de a fejem szörnyen fáj még akkor is, ha a kezemmel csak hozzá érek.

Mindössze ennyi a panasza ennek a szegény ifjunak, aki bámulatos béketűréssel viseli sorsát, amelynek talán a vakságnál is sötétebb és fájóbb része a teljes elhagyatottság.

— A fiúk közül még senki sem volt itt. Nem látogatnak meg. Csak az öcsém; az jó hozzám, az nálam volt mindennap és gondoskodik mindenről. Nem tudom miért nem jönnek? Talán haragszanak reám! Nem bántottam senkit, aki talán haragudhatnék, attól bocsánatot kértem az utolsó levelemben. Miért kerülnek el, pedig milyen jó cimborák voltunk. Én szeretem most is őket. No majd ha meggyógyulok, majd elmegyek megint a Hungáriába, addig már kész lesz talán. De jó lenne azért a Központi terraszán is. Ott reggeliztem utoljára, mielőtt meglöttem magamat.

És felindultság nélkül, nyugodtan beszél mind ezekről a dolgokról. Érzik, hogy nincs harag a szívében. Önmagára sem haragszik. Csak a kezére.

— Én nem tudom megérteni, hogy miért nem sikerült az a lövés. Pedig oly nyugodtan voltam. Már két hét előtt elhatároztam, hogy öngyilkos leszek június elsején. Hamarabb nem lehetett, mert nem volt pénzem revolverre. Utolsó éjszaka is egy-egy szép alsós játszma jobban izgatótt, mint az, hogy mi lesz másnap. Reggel felvettem a füzetemet, revolvert vásároltam, megreggeliztem, hazajöttem és levelet írtam. Az ágytakarót a földre

terítettem, hasra feküdtem és *bele néztem a szemközti álló tükörbe*. A revolvert nagyon jól beigazítottam a halántékomba, a kezem nem reszketett és mégsem sikerült. Mikor az első golyót kilőttem, a fegyver kiesett a kezemből. A vér a szememből is csorgott, nem láttam és ezért botorkálva kerestem a földön a revolvert, de nem találtam. Még egyszer akartam löni, mert két golyóra töltöttem. Ezután futottam az ablakhoz és segítségért kiáltottam... *Azóta nem látok... Pedig a szememet tudom forgatni... Nem érzek fájdalmat...*

Elhallgatott. A beszéd nem esik nehezére, de senki sem szakítja félbe, nem hall hangot, nem látja, akihez szól, azt hiszi, hogy egyedül van.

— Miért tetted? Érdemes lett volna azért a rongyos kétezer egynehány száz koronáért meghalni — kérdi a hü barát, akinek mély részvétele az egyetlen reménye *Jakabffy Tibornak*.

Nincs válasz erre a kérdésre. Nem felel a vak ember, akinek a szemei sem árulják el a hallgatásokat.

— Tudod, hogy *nem először történt*. Két éve is öngyilkos akartál lenni, rád kellett törni az ajtót, hogy megakadályozzanak és szerencsére még idejében jöttünk. Emlékszel, levelet írtál és sört ittál; azt mondtad, hogy mire kiürült volna a pohár és végére értél volna a papirnak, már késő lett volna.

Ismét a keserű mosoly volt minden, ami ezen a blazirt arcon elárult annyit, hogy a golyótól roncsolt agyvelő működik. Mert a szemekből olvasni nem lehet. Azok élettelenek és csak annyi erejük van, hogy aki beléjük néz az előtt is eisötétül a világ. A világ ugyanis hulló könyveken át nézve sötét.

Bucsuztunk *Jakabffy Tibortól*.

— Igérd meg *Tibor*, hogy velem játszod az első alsóst a Hungáriában, ha feigyogyulsz.

— Itt a kezem, megígérem.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Szombat: *A gólya*, bohózat. (Bemutató előadás.)

Vasárnap: *A gólya*, bohózat. (Bucsuelőadás.)

* **Vendrey Vilma bucsuzott ma az aradi közönségtől.** A nyári színház majdnem zsufozásig megtelt s ez már magában is bizonyítja, hogy *Vendrey Vilma* kedvence volt a közönségnek. Azzal a meleg, szívből jövő ünnepléssel bucsuztatták, amely annak volt a jele, hogy a közönség viszárvárja a bájos naivát. Három évig volt *Vendrey Vilma* tagja az aradi színháznak s ez idő alatt számtalanszor minden szerepében tanujelét adta értékes színészi kvalitásainak. Nagy és impozáns sikere különösen a „*Csitriben*” volt, abban a szerepben, amelyben most bucsuzott a közönségtől. De emlékezetesek maradnak többi alakításai, *Puck* a kis *Dorrit*, a kis *lord* is. Meleg ünneplésben, sok tapsban — nyílt színiekben — volt ma része s mindenki azzal a kivánsággal távozott, hogy a művésznőt mielőbb viszontlássuk. A *Csitri* előadása azok közé tartozott, amelyek felülállnak a vidéki nívón. *Szendrey* ismét excellált a festő szerepében. *Nógrádi Malvin Nancy* szerepében tanujelét adta, hogy fejlődésképes színésznő. Sokat tanult egy év alatt s lassankint megszerezi a kellő rutint. Külön külön meg kellene még dicsérni *Novák Irént*, *Benkónét*, *Follinusznét*, *Rozsnyóit Ilonkát*, *Vá-nayt*, *Beregi dr. t.* és végül *Dellit*. (Z. J.)

* **A gólya.** A nyári szezon végezetén az utolsó két napon még egy új darabot mutat be a társulat. A Vígyszínház egyik legkitünőbb slágerdarabját, egy kiváló angol író bohózatát, *A golyát* mutatja be szombaton a társulat.

* **Aradi emlékek művészi festmények alakjában.** *Varjassy Lajos* polgármester ma két Koszkol-képet kapott a posta útján, amelyeket a művész a kulturpalotában leendő elhelyezésre szánt. Régi aradi, történeti nevezetességű épületeket örökített meg *Koszkol*, aki a következő levelet intézte a polgármesterhez:

Mult év december havában Aradon saját festményeimből egy kollektív kiállítást rendeztem, amely alkalommal úgy Nagyságod, mint a város közönsége részéről oly kitüntetett figyelmet és érdeklődést tapasztaltam, hogy ezt meghálálni és viszonzni úgy most, mint a jövőben kedves kötelességemnek fogom tartani. Fogadja Nagyságod hálám és köszönetem jeléül az *aradi régi városházának* és a liceum, a *Maros parton* állott régi görög kath. templomról készített 2 aquarell festményt azzal a kérelemmel, hogy e két képet a kulturpalotában létesítendő városi muzeumban elhelyezni méltóztatassék. Tudva azt, hogy úgy a budapesti, mint a többi fővárosok muzeumainak a város régi látkepeit, vagy egyes részeit feltüntető régi festmények a legértékesebb és legérdekesebb tárgyát képezik, reményem lehet arra, hogy a beküldött két képet már a mostani nemzedék is érdeklődéssel fogja szemlélteni. Őszinte örömmre szolgálna, ha a beküldött két kép ösztönzésül szolgálna arra, hogy Aradnak történelmi, vagy városfejlesztési szempontból érdekes minden része az utókor számára megörökíttessék. Szolnok, Művésztelep, 1912. július 24-én. *Koszkol Jenő*. A polgármester köszönettel fogadta a kedves ajándékot. A képek *Reinhart Fülöp*-cég kirakatában láthatók.

* **Simicel hangversenye elmarad.** A színház igazgatósága ma táviratot kapott *Simiceltől*, a kiváló mandolinművésztől, hogy közbejött akadályok miatt hangversenyét nem tarthatja meg. Így tehát a vasárnap délutánra hirdetett hangverseny elmarad s vasárnap délután nem is lesz előadás a színpadon.

* **Az anyós.** (Az *Uránia* nagyhatású vigjátéka.) Ma mutatta be zsufozott nézőtér előtt az *Uránia* ezt a két felvonásos vigjátékot, amely eredeti ötleteivel és komikus helyzeteivel állandó derűtségben tartotta a publikumot. *Henry Duval* zenész a történet főhőse, aki anyósával állandóan civódásban él, úgy, hogy ennek következtében a feleségétől is elválk. A zenész kiadja az üresen maradt lakást *Bourganeuf* jómodu polgárnak és leánynak. Az így keletkezett ismeretségből szerelem, majd házasság lesz s az új pár vigan éli világát, amíg az anyós újra meg nem jelenik a látó határon. *Bourganeuf* ur ugyanis *Monacoba* ment üdülni, itt megismerkedett *Duval* első feleségével és annyira megtetszett neki a fiatal asszony, hogy elvette feleségül. Képzeltető *Duval* meglepetése, amikor volt felesége és anyósa ismét megjelennek lakásában. Egyik régi barátja menti meg a zenészt a fonák helyzetből, amelybe apósa jóvoltából jutott. A két felvonásos vigjáték minden egyes jelenete a legmulatságosabb helyzeteivel újra és újra megkacagtatta a közönséget. A műsoron ezenkívül még három elsőrangú kép szerepel.

* **Premier az Apolló színházban.** (A leghosszabb mozidráma.) Ma mutatta be az *Apolló*-színház óriási érdeklődés mellett új műsorát, mely valóságos sorozata a szebbnél-szebb képeknek. A műsor slágere a „*Feláldozva*” című nagyszabású társadalmi dráma, amely a leghosszabb és legrészesebb darabok egyike. A történet hősei *Anny* és *James*, az ő megrázó tragédiájukat látta a közönség, amely zsufozásig meglötötte a színházat és nem tudott betelni a kép szépségeivel. Az eddig bemutatott darabokat mind felülmúlja, elhomályosítja a mai bemutató kolosszális sikere. A közönség nagy érdeklődéssel nézte az idegizgató, drámai fordulatokban bővelkedő képet. A műsor többi képei is hozzájárultak a nagy sikerhez. *Tirol* szépségét varázsolta a közönség elé a film, láttuk a leggyönyörűbb tájakat és csodálattal szemléltük *Tirolt*, melynek szépségei minden képzeletet felülmúlnak. Nagyszerű, kacagtató bohózatok gondoskodnak még a közönség szórakoztatásáról. 177

Vérbe borul Törökország.

— Heves csaták. —

Távirati tudósítás.

Konstantinápoly, július 26.

A tegnapi meglepő, izgalmas eseményekkel Törökország válsága a robbanás végső feszültségéig jutott el. A katonai liga elszánt fellépése, a kamarához intézett ultimátuma, hogy *negyvennyolc óra alatt oszlassa fel magát s azok után, ami erre a kamarában történt, a legvéresebb leszámolásra kell elkészülve lenni.* Ezt nyilvánvalóan következtetni lehet abból a halálra is kész tragikus eltökéltségből, amelyet a kamara tanúsított! Az ifjú török párt vezére, Seid, a leghatározottabban visszautasította a liga követelését, kijelentve, hogy a kamara az utolsó lehelletig együtt marad. A képviselőknek a végtelenségig izgatott kifakadásai, a melyekkel a liga tisztjeit gyalázták, nyomorultaknak, gyáváknak, bűnösöknek bélyegezték, akiket nem kell az egész hadserővel azonosítani, megdöbbenően hatottak:

— *Mindannyian meg fogunk halni, vagy pedig ölni fogunk!* — harsogott a csatakiáltás.

A hadügyminiszter, akit a kamarába idéztek, a legkeményebben nyilatkozott. Szigorúan megbüntetik az ultimátum kibocsátóit s még a lapokat is vád alá helyezik, amelyek a proklamációt közzétették. Nagyon kétséges azonban, hogy ezzel elnyomhatja-e a kormány a hatalmassá dagadt mozgalmat. A katonai liga rendkívül hatalmas. A szmirnai, szaloniki, monasztiri, üszkübi, konstantinápolyi és trákiai hadtestek egyetértőleg a ligával tartanak, mely ígérekkel és ázsiai hadtesteket is megnyerte. A mozgalom vezetői lovas-tisztek, már régóta előkészítették ezt a döntő fellépést, nagyon jól van szervezve. Talán már legközelebb megjelenik a felsorolt hadtestek közös proklamációja, hogy a kamara feloszlását kimerőszakolja. A tisztli ligának az a levele, amelylyel a kamara feloszlását követelte, nem volt aláírva. Csak vörös pecsét volt rajta.

Groupé des Officiers 1382.

A kormány a kamara izgalmas ülése után, amely délutánig tartott, erélyes intézkedéseket tett. A hadügyminiszter hidegvérű fellépése erős hatással volt a város lakosságára is, az utcákon este és éjjel nyugalom uralkodott, de azért állandóan lovas őrszolgálatok vonulnak fel az utcákon. Beavatott körök figyelmeztetnek arra, hogy az igazi katonai ligát, mely a Szaid-kabinet bukásához vezetett és amelynek neve Muhafaza-i-Vatan (A haza védelme,) nem tévesztendő össze a Halaskiaran (Honmentés) nevű tisztli szervezettel. Az utóbbi volt az, amely a mai lapokban megjelent proklamációt közzétette és a kamarai elnökhöz intézte azon levelet, mely a kamarának feloszlását követeli.

Szaloniki július 26. Az albán bizottság, amelyet a kormány Albánia zendülésének a tanulmányozására küldött ki, Üszkübbe érkezett, ahonnan rendkívüli fölhatalmazásokkal Prisztinába és Verisovicba utazik. Az ifjú török bizottság elölkelő tagjainak az a kísérlete, hogy itt is más városokban népgyűléseket rendezzenek a kamara feloszlása ellen, kudarcot vallott. Issza Boljetinae, albán vezér a novihazári táviróhivatalban azt követelte, hogy a többi albán vezérhez ott feladott táviratát hivatalos táviratok gyanánt díjtalanul továbbítsák. Amikor ezt megtagadták tőle, az összes táviróhivatalnokokat elfogatta és lezáratta.

Szalonikiból jelentik: Prisztinánál heves csatározás folyt le és több százán estek el. A prisztinai helyőrség parancsnoka rögtönitől bíróságot tartott és kétszáz lázadót kivégeztetett.

Konstantinápolyból jelentik: Több hadtest csatlakozott a felkelőkhöz, akik manifesztumot intéztek a nemzethez.

HIREK.

Tisza István és Justh Gyula utazása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 26.

Abban a boldog időben, a mikor a koalíció vezetői aratták le a magyar nép vetését, Justh Gyula v. b. t. t. (annyt jelent: volt belső titkos tanácsos) nem ambicionálta magának, hogy tizenhárom próbás demokratának tartsák és úgy élt, mint Magyarország koronázatlan királya. Szóval: úgy élt, mint Sztérényi. Nem is érezte jól magát, ha szalonkocsiban nem utazhatott. Politikai bizalmasai szerint még oda is szalonkocsiba ment, a hova a király is gyalog szokott elszállni.

Erre az óvatosságra azért volt szükség, mert egyszer súlyos kellemetlenségei támadtak a kegyelmes házelnöknek. Éjjel Budapestre utazott és — képzeljék ezt a perfidiát! — egy órával Budapest előtt a kalauz felköltötte. Justh Gyula csak hat üléses szakaszt foglalt le magának, a folyosón a helynéküli utasok már forradalomban akartak kitörni, ezért a kalauz ezerszeres bocsácsolás mellett felköltötte ő excellenciáját és megkérte: engedné meg, hogy a kifáradt utasok leülhessenek az öt szabad ülésre. Justh Gyula előbb becsapta az ajtót, azután pedig elcsapással fenyegette az ártatlan kalauzt, mert az bátorkodott arra figyelmeztetni, hogy egy személyre szóló jeggyel nincs joga hat ülést elfoglalni. Ma valószínűleg nem csapna botrányt Justh Gyula, mert hiszen ma már nem kegyelmes ur, hanem önkéntes demokrata és vérét ontaná a szent egyenlőségért.

Ezek jutnak eszünkbe, amikor egy aradi ügyvédnek hozzánk írt levelét olvassuk. Az ügyvéd a napokban Berlinbe utazott. Véletlenül ugyanazzal a vonattal indult el Budapestről, amelyre Tisza István is felszállt, hogy Berlin felé vegye útját. A Ház elnöke megváltotta a jegyét és felfülkébe ment. Joga van a képviselőház elnökének bármikor szalonkocsit használni, de Tisza erre a hosszú utra se érvényesítette nagy kényelmet jelentő jogát. Ugy utazott, mint az aradi ügyvéd. Ugy utazott, mint egy demokrata, aki nem a száján, hanem a szívében hordja az egyenlőség gondolatát.

— **Kossuth Ferenc utja.** Nürnbergből jelentik: Kossuth Ferenc tegnap Nauheimból Bejovosky Sándor gróf és ennek felesége kíséretében ideérkezett. A pályaudvaron Kramer Fülöp honfőtársunk fogadta, aki örömeinek adott kifejezést, hogy Kossuth egészségi állapota jóra fordult. Kossuth ma Bécsbe utazott, ahonnan holnap Budapestre érkezik.

— **A külügyminiszter megszakitja szabadságát.** Karlsbadból küldték a következő sürgőnyt. Berchtold gróf külügyminiszter lakást bérelt a Quirinál hotelben. Három hetet akart itt tölteni. Ma reggel a külügyminiszter sürgőnyileg lerendelte a szállást. Berchtold gróf megszakitja nyaralását s nem mozdul Bécsből. Értesülésünk szerint igen rövid időn belül jelentős, szinte súlyos lépések várhatók a külügyi politikába. Nem lehetetlen, hogy a hatalmak, a balkán és a törökországi állapotokra tekintettel, a hadakozó feleket békekötésre kényszerítik.

— **Diszkut a Kossuth-parkban.** A park és építészeti bizottságok ma együttes ülést tartottak és a Kossuth-parkban elhelyezendő diszkut helyét határozták meg. Ugy döntöttek, hogy a sétány közepén levő köröndben helyezik el.

— **Az államtitkár és a honvédbaka.** A tegnap elhunyt Gromon Dezső volt államtitkárt holnap fogják eltemetni. A honvédelmi miniszteriumban, ahol két évtizedet meghaladó ideig szolgált mint államtitkár, őszinte szívvel gyászolják Gromon Dezső elhunytát. Könyezve említik, milyen nemeslelkű főlebbvaló, a tisztviselői karnak mily derék barátja és segítője volt. Nem lehetett hozzátordulni oly kérelemmel, amelyet ha másképp nem lehetett, ne teljesített volna. Sőt boldog volt, ha jót tehetett, ha örömet okozhatott, ha váratlanul, meglepetésszerűen boldoggá tehetett valakit. — Tömerdek példát tudnak erre. Beszélnek a többek között a következőket: Egyszer a Kossuth Lajos utcán sétálva, látja, a mint egy honvédbaka valamelyik ekszeres bolt előtt állva, vágyó szemmel bámulja a sok drága, fényes holmit. Gromon melléje állt s megkérdezte:

— Ugy-e szép?

— Bizony szép! — felelte a baka.

— Hát aztán mi tetszik magának a legjobbban? — kérdezte Gromon.

— Ez ni! — felelte a katona s egy aranyóra mutatót.

— No, várjon, — mondotta Gromon.

Bement a boltba, megvette az aranyórát s odaadta a meglepett bakának, aki persze azt sem tudta, almodik-e, vagy ébren van.

— **Tisza István üdvözlése.** Komáromból jelentik: A református egyházmegye Kálmán Rudolf világi elnök elnökleivel ma tartott gyűlésén egyhangulag elhatározta, hogy Tisza István grótot, a kerület főgondnokát az ellene elkövetett merénylet meghiúsulta alkalmából üdvözlje az örömeinek adott kifejezést, hogy hazafias életét a mindenható megőrizte.

— **Kitüntetés.** A hivatalos lap jelenti, hogy a király Dunay Lászlónak, a fiúmei m. kir. tengerészeti hatóságához beosztott kereskedelmi minisztériumi titkárnak a miniszteri osztálytanácsosi címet és jelleget adományozta. A tengerészeti hatóság e kiváló képzettségű és rendkívüli szorgalmu főhivatalnoká veje Bauer Károly aradi szőlőbirtokosnak.

— **Pénzosztás az aradi városházán.** Ma délután mintegy huszonkét elhagyatott szegény asszony és elbetegesedett, nyomorba jutott férfi botorkált az aradi városháza folyosóján. Délután négy órakor ugyanis Neuman Ede régi alapítványból nyolcszáz koronát osztottak ki az arra szorult inségeseknek. Az adományokat, kisebb-nagyobb részletekben Varjassy Lajos polgármester adta át a hálásan köszönő nyomorgó embereknek.

— **Tébolydából a fogházba.** A minapában beszámoltunk egy pécsi sikkasztási esetről, amelynek hőse egy 21 éves fiatalember, akit a Pécssett utóbbi időben megdöbbenő arányokat öltő kártyajáték tett bűnössé. Singer Zsigmond, aki Grün Sándor dr. ügyvédi irodájában, mint irnok állt alkalmazásban, az ügyvéd távollétében két kliensétől 1300 koronát hajtott be s a pénzt éjszaka át elkártyázta. Singer, amikor a főnöke a bűnvádi feljelentést megtette ellene a rendőrség, orvosi bizonyítvánnyal fölvetette magát a pécsi elmeógyógyintézetbe. Az elmeógyógyintézetben ma reggelig tartották megfigyelés alatt az eltévelyedett fiatalembert. Ma reggel pedig, mint teljesen épelméjűt elbocsátották. Elbocsátása után a rendőrség kihallgatta Singer Zsigmondot és utána előzetes letartóztatásba helyezte.

— **Egy javított kezelés.** Fáradság nélkül hófehér tisztaságu ruhát nyerünk az egész világon elterjedt Sunlight-szappan használata által. A ruha főzése, forrása szoda, klórmész, üvegvíz stb. hozzáadásával káros. Sunlight szappan ezt fölöslegessé teszi; a ruhadarabokat jó beszappanozás után összegyöngyölve, meleg vízbe tesszük, néhány óráig áztatjuk, míg a szappan a piszkot feloldja. Takarékosabban, kevesebb fáradsággal és nagyobb kímélettel ruhát mosni nem lehet. 6601

— **A postatiszt szerelmi drámája.** Az előkelő világfürdőnek, Karlsbadnak véres szenzációja akadt ma délelőtt. Egy szerelmes, nagyon elkésredett postatiszt itt intézte el szerelmét, véresen, revolverrel, két emberhalállal. Már napok óta Karlsbadban nyaral Pick Ferenc nyugalmazott krakói postatiszt feleségével és kisleányával. Az elégé is, igen szép asszony valóságos feltűnést keltett a strandon. Ma reggel, Karlsbadba érkezett Prusek Vilmos krakói postatiszt, a szép asszony imádója. Valami történhetett a szerelmesek közt még Krakóban, mert Prusek ma délelőtt revolvért szorongatva, izgatottan rohant fel a szállóba, ahol Pickék laknak. Egyedül találta az asszonyt. Rövid szóváltás után a postatiszt agyonlőtte az uriaszszonyt. A lövés zajára a szálló személyzete behrohant a szobába. Ott feküdt a szép asszony a padlón — élettelenül. A gyilkos utat törve magának, kirohant az utcára. Az emberek utána szaladtak. Jó ideig tartott a hajszó. Egyszerre csak Prusek megállt, halántékához szorította a revolvért és agyonlőtte magát. Mikorára üldözői hozzáérték, már halott volt.

— **Felhőszakadás Buziásfürdőn.** Buziásfürdőről jelentik: Ma délután óriási felhőszakadás volt, amely egy óra hosszat tartott és valóságos özönnel borította el Phönix fürdőt. — Éjjel jelentik: Nagy riadalmat okozott ma a fürdőtelepen az egy óra hosszat tartó zuhogó zápor, amely az első pillanában mindent előntéssel fenyegetett és a lakosok már-már az árvíz veszedelmének voltak kitéve, de szerencsére a jó csatornázás következtében a nagymennyiségű víz minden különösebb veszedelem nélkül lefolyt. A fürdő mellett elfolyó patak a közeli hegyekből bele folyó vizek miatt erősen megdagadt, de remélhetőleg egy-két nap múlva már nyoma sem lesz a mai felhőszakadásnak.

— **Milliomosból koldus.** Ezelőtt háromnégy esztendővel még több millió dollárt érő vagyon boldog tulajdonosa volt Frank Whitney, aki jelenleg a cincinnati szegények házában kórházi osztályában súlyos betegen fekszik. A tüdővész utolsó stádiumában van és az orvosok semmi reményt sem fűznek felépüléséhez.

A szerencsétlen ember Michigan egyik leggazdagabb emberének, Frank Whitney deszkakirálynak egyetlen fia volt. Az öreg Whitney a maga erejéből szerezte ötmillió dollárt meghaladó vagyonát és amíg élt, a fiát erősen kordában tartotta és csak igen szűkösen látta el zsebpénzzel. Mikor halála után a fiatal ember milliók urává vált, egyszerre kitért belőle minden visszafojtott szenvedélye. Két kézzel pocskolta a pénzt, New-Yorkba tette át lakóhelyét és a legbőkezebb látogatója lett a metropolis kétes hírű mulatóhelyeinek. Később ráunt New-Yorkra is és a mulató világ európai fővárosába, Párisba költözött át. Ott addig folytatta a legköltségesebb tivornyakat, míg az ötmillió dollárból az utolsó centje is elfogyott. Ekkor koldusszegényen tért vissza Amerikába. A tivornyak nemcsak a vagyonát emésztették meg, de az egészségét is aláásták. Mikor New-Yorkban partraszállt, már benne lappangott a tüdővész. De a helyett, hogy az őt egy ideig segélyző rokonaitól kapott pénzzel betegségét gyógyította volna, tovább folytatta kicsapongásait. Végül közönséges koldus lett a milliomos urfibról. Cincinnati végre ledöntötte a lábáról a betegség. A városi szegények házában kórházába került, a melyet valószínűleg már csak a koporsóban fog elhagyni.

— **Házvétel.** Róth Zsigmond eladta Deák Ferenc-utca 8. számú házát Kalmár Nándor nyomdatulajdonosnak, az Arad és Vidéke kiadójának százharmincezer koronáért.

— **Eljegyzés.** Magyar J. Elek királyi államvasuti tisztviselő eljegyezte özv. Dávid Antalnét, szül. Edelmüller Mariska urnót.

— **Autószerencsétlenségek.** Keszthelyről táviratozzák: Tegnap egy automobil, a melyben öt utas ült, már közel járt Hévíz fürdőhöz, a mikor egy hirtelen fordulónál a hátulsó kereke nekivágódott egy lának. A kocsni erre az árokba fordult, a benne ülők átrepültek az árkon. A sofförnek a lába törött el, az egyik utas pedig, egy alexandriai strucckereskedő, a kinek a nevét eddig még nem sikerült megállapítani, a ballábát és a balkezét törte ki. Az automobil nyomában hajtatott Brukk Sándor nagykanizsai szállító és Weisz Lajos dr. ügyvéd, akik a szerencsétlenül járt utasokat első segítségben részesítették. Az alexandriai utas sebesülése halálos. Ugyancsak ezen az uton újabb katasztrófa történt ma Pró-nay Ernő báró kocsin ment ki Hévízre s ugyanakkor szembejött vele egy automobil. A lovak a gépkocsi kürtölésétől megvadultak, nekiszaladtak a másfél méteres ároknak s maguk alá temették a hátul ülő kocsist, aki nyomban meghalt. A lovak is elpusztultak, a bárónak azonban semmi baja sem lett.

— **Brillians, gyémánt, arany, ezüst** ékszerek, ezüstneműek, órák előnyösen beszerezhetők Igaz Sándor elsőrangú ékszerésznél Arad, Andrassy-tér Minorita-palota. Telefon 321.

— **Öngyilkosságok.** Az aradmegyei Világos községben öngyilkosságot követett el Higyis Miklós jómódu földesgazda. Ma hajnalban teljesen részeg állapotban tért haza és miután a családja tagjait véresre verte és lakásának a butorzatát is darabokra zúzta, felment a padlásra, ott felakasztotta magát és mire ráakadtak, meghalt. — **Makóról** jelentik: Puskás János gazdálkodó már évek óta gyógyíthatlan betegségben szenvedett és többször panaszkodott családja körében, hogy öngyilkossá lesz. Hozzátartozói épen ezért minden lépését figyelemmel kísérték, de ma, amikor senki sem volt a lakásban az ajtóközömbön felakasztotta magát.

— **Orvosi körökből.** D. Grawr Viktor dr. egyetemes orvostudor, fogorvosi és műfogászati szakrendelőjét folyó évi május hó 1-től Deák Ferenc-utca 40. a. I. emelet gör. kat. új bérpalotába a Vasszállóval szemben helyezte át. Bejárat a Weitzer J.-utcából is.

— **Kedvezményes vasuti jegyek.** (Levél.) Igen tisztelt szerkesztő ur! Sziveskedjék b. lapjában ezen panaszomnak helyt adni: miért mellőzte a magy. kir. államvasutak igazgatósága Arad városa és a város körül az államvasutak mentén fekvő állomások, illetve községek lakosait, hogy e vonalokra 30 egyenes menetre érvényes jegyeket tartalmazó mérsékelt áru menetjegy füzeteket nem hoz forgalomba. A július 1 én megjelent vasuti utmutató szerint Budapest—Közlövár—Nagyszében—Szabadka—Szeged—Zágráb—Győr—Pozsony—Kecskemét városok körül 50 kilométeren belül fekvő állomásokon érvényben vannak a fenti mérsékelt áru menetjegy füzetek, miért lett mellőzve épen Arad lakossága és a vonalán fekvő 22, 28, illetve 35 km. távolra fekvő Györök, Pálos és Radna községek lakossága, amiddön tudvalévő, hogy épen ezen községekből mily nagyszámu közönség, — (kereskedők, iparosok, földművelők) járnak be naponként Aradra és hány család nyaral Aradról e községekben, kik minduntalan utaznak. Opálos, 1912. VII. 25. Tisztelettel egy pálosi lakos.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 26-án a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: Született: Csormás Miklós napszámoknak Anna nevű leánya. Vulpe István tanítónak István nevű fia. Reuon Miklós napszámoknak Miklós nevű fia. Macsán Miklós bérkoesztulajdonosnak Gábor nevű fia. Meghalt: Popa Mojsza 50 éves napszámok. Kovács András 44 éves rándörbiztos, Benon Miklós 1 napos fiu. Keszler Ida 56 éves magánzónó. Mézár István 56 éves napszámok. — Házasság nem fordult elő.

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

— **A nyaraló és fürdőző** közönség figyelmébe ajánlja Kerpel Izsó 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárát és zenemű kölcsönző intézetét.

— **Szabó-féle** pármái ibolya szappan a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az archórt üdíti, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér, mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármái ibolyaszappan 70 fillér. 3 drb. 2 kor. Kapható Aradon Vojtek és Weisz és Hanzu Nesztor droguistáknál. E szappan egyedüli készítője Szabó Béla pipereszappangyáros Miskolcon. 4041

— **A Biró-féle „Havasí Gyopár-Crém Párisban.** Egy elsőrangú és kiváló magyar szépítőszernek a kitüntetéséről értesülünk. A párisi hygienikus kiállításán a Grand Prix érdemkeresztjével, aranyéremmel és díszoklevéllel tüntette ki a zsüri a dr. Biró-féle „Havasí Gyopár-Crém“ készítményeket. E magas kitüntetés felülmúlhatatlan és legjobb arcápoló-szereket érte és ezzel szinte bebizonyítva látjuk, hogy kozmetikai termékeinkért nemcsak restelkednünk nem kell a külföld előtt, de azok helyüket megállva, versenyképesek is. 5093

— **60 kötet könyv havi 1 kor. 40 fillért, 180 hangjegy havi 2 kor. 40 fillért** kaphatók kölcsönzésre Kerpel Izsó kölcsönzőintézetében, Aradon.

— **Használt iskolakönyvekre előjegyzéseket** elfogad Kerpel könyvkereskedése.

TARKASÁGOK.

(A tanár és a lármás diákok.) Egy nagyon szórakozott aradi tanárról hallottuk ezt a történetet:

A tanár ur nem tud tekintélyt tartani a nagyobb fiuk között és egy-egy osztályban épen úgy zajonganak az ő jelenlétében is, mint a folyosón lennének. Kevésell a vizsgák előtt is nagy lármát fogadta a tanárhúcsit, aki hiába csitította az ideges és szabadság után vágyó fiatalságot. Végre elfogyott a türelme és így kiállott:

— Csöndben legyenek, akkor legalább meghallhatják maguk is, hogy milyen nagy lármát csapnak.

(A lerombolt ház.) Különös ember volt a minap Aradon. A sziniakadémiában Novák Irénnel és Keszler Edével együtt járt, de aztán szakított a „művészetel“. Budapestben élt néhány évig; valamilyen kisebb hivatala volt. Egyszerre csak minden apropó nélkül beállított Aradra és jelentkezett egykori iskolatársainál.

— Valami állást szereztek nekem, — mondta a szegény ember.

— Az nehéz lesz — felelte Keszler. — De hát mondd kérlek, voltaképen miért is jöttél te el Budapestre, amikor ott rokonaid laknak?

— El kellett jönnöm — szolt emez.

— De mégis miért?

— Komoly oka van.

— Nekem csak megmondhatod. Hát miért?

— Ha tudni akarod, megmondom. Mert azt a házat, ahol laktam, lebontatta a háziur.

(Csak egyes számban.) Három jómódu ember beszélgetett. Természetesen a pénzről és a jó üzletekről. Mind a három házak vételével is foglalkozik. Szól az egyik:

— Milyen kár, hogy két éve nem vettük meg a Boros Béni téren azt a házat, amit most eladtak.

— Csakugyan kár — mondta X. ur — akkor megvehettük volna nyolcvanhat ezer koronáért, most pedig százharmincezer koronát kapott érte az eladó.

— Bizony nagy kár — hangoztatja Y. ur — akkor mi nagyon buták voltunk.

X. urat sértette ez a kijelentés.

— Hohó, ne beszéljen többszámban. Miért mondja, hogy buták voltunk? Mondja csak egyes számban.

— Helyes — feleli Y. ur — tehát egyes számban mondom: maga akkor nagyon buta volt.

(Furcsa reklám.) Egy aradmegyei kereskedőnek az utóbbi időben nagyon rosszul ment az üzlete. Azon törte a fejét, miként lehetne valami ügyes reklámmal a közönséget boltjába csodítani, végül is a következő táblát tette ki a kirakatba:

Itt
tűzvészben elpusztult áruk
igen olcsón kaphatók.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Nem kell több textil-gyár! Londonból jelentik: Az alsóház több tagja törvénytervezetet készített és nyújtott be a parlamentben a célból, hogy Angliában több textil-gyár keletkezését ne engedjék meg.

Aradi heti gabonavásár.

Arad, július 26.
Az időjárás csapadék nélkül megfelelőbb, mintha naponta esik az eső. A cséplés mindinkább nagyobb erővel indul meg.
A gabonaüzlet irányzata tartott.
Elkelt a mai piacon:
400 mm. 6- és új buza 21:60—22:20
150 mm. árpa 18:60
150 mm. tengeri 19:20
Uj-rozs 17:00
Ó-zab 20:00
Az árak száz kilogrammenként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.
Budapest, július 26.
Készáru.
Amerika 1/2-el magasabb. Kínálat, vételkedv korlátolt, 20 ezer mm. tartott,
Határidő.
Déli zárlat 2 órai zárlat
Buza 1912 októberi 11.47 11.48 11.47 11.48
Buza 1913. aprillisi 11.79—11.80 11.79—11.80
Rozs 1912. októberi 9.31 9.32 9.34 9.35
Tengeri 1912 júliusi 9.14 9.15 9.00 9.01
Tengeri 1913. májusi 7.36—7.37 7.39—7.41
Zab 1912. októberi 9.37 9.38 9.12 9.43
Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

Magyar aranyjárdék 4 ^o / _o	108.20
Magyar koronajárdék 4 ^o / _o	87.20
Magyar koronajárdék 3 1/2 ^o / _o	76.75
Magy. földteherm. kötvény 4 ^o / _o	87.75
Horváth-szlavon földteherm. kötvény	89.50
Magyar nyereményorszjegy kölcsön	208.—
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	142.—
Osztrák járadék papírban	87.30
Osztrák járadék ezüstben	90.25
Osztrák járadék aranyban	112.80
Osztrák koronajárdék 4 ^o / _o	87.30
1880. évi osztrák államsorsjegy	133.—
Osztrák-magyar bankrészvény	21.05
Magyar hitelbank-részvény	852.—
Osztrák hitelintézeti részvény	649.75
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	712.50
20 frankos arany (Napoleonodor)	19.08
Német birodalmi márka	117.65
Londoni vista	24.11
Páris vista	95.42 1/2
10 márkás arany	23.53

KIMÉLJE
fehérműit egy feltétlen tiszta szappan
használatával által.
Sunlight Szappan

teljes biztosítékot nyújt. Állandó használata
a mosásnál nagy megtakarítást
jelent a háztartásban.

Darabja 16 és 30 fillér.
Lever & Co., G.m.b.H., Wien III.

NYÁRI SZINHÁZ.

Aradon, 1912. július 27-én, szombaton:
Itt először:
A gólya.
Bohózat 3 felvonásban. Irta: Margarett Mayo. Fordította:
Hervay Frigyes Rendező: Dr. Beregi Sándor.
SZEMÉLYEK:
Hardy Alfréd Kesztlér Ede. Maggie apja Ajtai Ödön
Tinks Jimmy Deli Lajos. Egy anya Kapolnay J.
Kitty Novak Irén 1-ső rendőr D. Beregi S.
Aggie Harmath J. 2-dik rendőr Szendrei M.
Maggie Vendrey V. Alfréd Nagy Dániel.

Kezdeté este 8 órakor.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.
(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)
Ma szombaton, 1912. július 27-én
1. Az indiánus kutyája. Dráma. — 2. Gerona a spanyol Velence. Természet után. — 3. A jó öregek. Színmű. — 4. Az anyós. A válás meglepetései. Vigjáték 2 felvonásban.

Előadások délután 1/2 7 órától kezdve esti 1/2 12 óráig.
A hölgyek kéretnek a nézőtérben kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. —
Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZINHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.
Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja
Ma szombaton, 1912. július 27-én:
1. Tiroli Természetutáni remek felvétel. — 2. Riri, mint Tell Vilmos. Kacagató. — 3. Feláldozva. Dráma. — 4. Polidor ebédje. Kacagató.
Az előadások kezdete délután 6 órától folytatódóan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

Felelős szerkesztő:
Bolgár Lajos.

NYILTTÉR.*

Limbeck János és fia
első magy. kir. szab. érokoporsó gyára és temetés rendező
intézetéből.
Arad, színház-épület. Városias megyei telefon: 93.

Alulírottak u. y a maguk, mint a rokonság nevében is fájdalmas szívvel tudatják, hogy a legjobb gyermek, illetve testvér és rokon

Kessler Ida,

1. évi július hó 26-án, hajnali 1/4 1 órakor, hosszas és kínos szenvedés és a haldokló szentségének ájtatos felvétele után jobblétre szenderült.

A boldogult földi maradványai július hó 27-én délután 1/4 4 órakor fognak Dezső utca 4/d. számú házban a róm. kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és Pécelre szállítva július hó 28-án d. é. 10 órakor ujjolagos beszentelés után a családi sírholtban örök nyugalomra tétetni.

Aldás és béke emlékére!

Arad, 1912. július hó 26 án. 4792

Özv. Kessler Pálné szül. Riez Ida, édes anyja. Kessler Mária férjzett Ember Man né, Kessler Pál, Kessler Gyula, testvérei. Kessler Pálné szül. Müller Irén, Kessler Gyuláné szül. László Julia, Ember Manó, sógornői illetve sógora. Ember Magda, Ember Jenő, Ember Gyula, unokahuga, illetve öccsei.

A kirakatokban függő OLLA ablakok az Olla lerakatot jelzik.
Kedvelt minőségek: 1203. sz. tucatszab. korona, 1204. sz. superflum tucatszab. korona.
Az „OLLA” több mint 200 orvos által legmegbízhatóbbnak van ajánva. 1887.
Kapható Aradon: Vojtek és Weisz, Török A. és Tarsa, Vojtek Kálmán, Rung Lajos és Hegedűs Gy. uraknál.

Valódi angol Sandalok

Egyedüli lerakat. Gyári szabott árak.
20-24 K. 4.50
25-26 „ 5.—
27-30 „ 6.—
31-35 „ 6.50
36-42 „ 7.50
43-46 „ 9.—

Kapható: 241-VI
Kutányi J. Arad,
Vörösmarty-utca 1. Telefon 335.

Mévjegyek

csinos kivitelben készülnek az ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

Nyári színes cipők és angol tenisz

CZIPŐK

Engelhardt Chassalla SZANDALLOK

már megérkeztek!!

Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK

Hegységárban: 1901
K 16.50 és K 20.50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

Arad-Temesvár kaphatók.
Képes árjegyzék díjtalanul.

430—1912. végr. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy a n. halmágyi kir. járásbírósnak 1911. évi Sp. 750 számú végzése következtében Dr. Pap Teodor ügyvéd által képviselt Moczika Jón tiszafalvai lakos javára 354 korona s járuléka erejéig 1912. évi július hó 27-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2319 koronára becsült következő ingóságok, v. m.: felülépítmeny és egyéb ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nagyhalmágyi kir. járásbírósnak 1912. évi V. 243. számú végzése folytán 354 korona tőkekövetelés, ennek 1911. évi október hó 6. napjától járó 8%-os kamatai $\frac{1}{3}\%$ váltódíj és eddig összesen 165 korona 83 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Tiszafalván leendő megtartására 1912. évi augusztus hó 2-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cikk 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagyhalmágyon, 1912. évi július hó 19. napján.

Riedl Ákos,
kir. bir. végrehajtó.

4783

Pathefonok

és Pathe-lemezek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.
a Fehér Kereszt-tel szemben. 4781

Virág Kálmán**építész- és építőmester,**

1631
elvállalja magán- és bérházak, valamint nyaralók stilszerű tervezését, művezetését felépítését és leszámolását, ugyszintén gazdasági épületek silos beton és vas-beton munkák szakszerű elkészítését. — Iroda és ács-telep

Arad, Erzsébet királyné-körút 59.

Telefon szám 65.

V. 1876/1—1912. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbírósnak fenti számú végzése által Országos magyar vasutas takarékpénztár aradi fiókja végrehajtó javára 460 korona tőke és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 982 koronára becsült butorok és más egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon Weitzer János-utca 17. sz. a leendő eszközlésére 1912. évi július hó 31-ik napjának délután 5 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1912. évi július hó 17. napján.

Györffy Arnold,
bir. végrehajtó.

4781

Posta-csomag feladási és utalványkönyvek

egész vászonkötésben, arany címnyomással kaphatók 1 korona 50 fillérért az

Aradi Nyomda R. T.

nyomdájában József főherceg-ut 22. sz.

Az Andrássy-téren

az első emeleten takarékpénztárnak, vagy más intézetnek — esetleg divatsalonnak — alkalmas

utcai lakás kiadó

Bővebbet a kiadóban.

Hatóságilag engedélyezett végeladás.

UTOLSÓ HÉT!

2363
A raktáron levő összes áruk: Ruhakelmék, mosóárúk, férfi fehérneműek, szőnyegek, stb. stb. félárban lesznek kiárúsítva

SINGER SÁNDOR divatáruházában Arad,

József főherceg-ut 3-ik szám. (A Kossuth-szoborral szemben.)

Kon rovatban minden szöveg egy-egy sorra kerül, azaz 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tér 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 227. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések postai útvonalon küldendők — a szövegben a szöveg elír — avagy levélbélyegben. Tudakosdásnál a hirdetés száma mindenkor közzé kell tenni a hirdetésnél. (A jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, és esetben, válaszbélyeg csatolando. Az apróhirdetéseket a szöveg szövege szerint számított. Minden szöveg 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szöveg a közlésben máshoz képest jelszavak. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatali kivételre díjtalanul megismerkedni. **HIRDETEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.**

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jelleg alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettség semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

HÁZASSÁG.

5300 korona 4790

tiszti fizetéssel, állami hivatalnok 42 éves özvegy, gyermeke nincs, nősülni óhajt, keres hozzá illő hölgyet, lehet özvegy is, kinek 25000—30000 korona készpénz hozománya van. Arcképes ajánlatot kér „Boldogság” jellegre a kiadóhivatalba.

Női lélek,

hajtjuk, legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-5251

KIADÓ LAKÁS.

4 szoba,

fürdőszoba, villanyvilágítással, modern lakás, belvárosban, november 1-ére kiadó. Bővebbet Waldmann ékszerüzletében, Szabadságtér. 4656

Lakás.

Modern két utcai szoba, elő- és fürdőszobával augusztusra kiadó. Péter-utca 2/c. 4787

Kiadó

Rákóczi utca 25. sz. a. egy teljesen modern lakás. Bővebbet a ház mesternél. 4788

Simay-gőzfürdőben

butorozott szobák kiadók. 4852

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves parket-viasz használatával. II-5251

-ÜZLETEK.

Jömenetelő

régi fűszerüzlet italméréssel, más vállalkozás miatt, azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4729

Eladó

egy jó forgalmu kocsma-üzlet Tököli tér 7 szám alatt. 4780

Férges baromfi ólak

teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi-féregpusztító szerétől. Siker garantálva. II-5251

INGATLAN.

Tőkebefektetésre

ajánlom 10%-ot jövedelmező, 15 évig adómentes Álmos-utcai (Máv. fűtőház mellett) bérházaim megvételét. Értekezhetni: Codilla építész irodájában. József főherceg-ut 19. szám alatt. 2741

Világoson

a vásártér mellett és a vasúthoz közel egy csinos ház, amelyben szálloda is van haláleset miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4791

Megvételre kerestetik

Aradhoz közel fekvő 400—500 holdas prima földbirtok. Ajánlatok leírás és eladási feltételek megjelölésével Kertész Testvérek Battonya címre küldendők. 4785

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féreg porától. II-5251

OKTATÁS.

Tanár

magyar, német, román, francia és olasz tanítást elvállal. Cím kiadóhivatalban. 4617

ALKALMAZÁST NYER.

Keresünk

a fűszer és a vegyes szakmában jártas kereskedősegédek. Ajánlatok Róth Mór és Társa céghez Soborsin nyújtandók be. 4768

Intelligens leány

vagy fiu fogtechnikus gyakornoknak kerestetik. Cím a kiadóban. 4787

Gyári részvénytársaság

irodája, 4 polgárit végzett ügyes fiatal embert gyakornokul felvesz. Cím a kiadóhivatalban. 4786

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Valódi angol golyvások

több színben és Foxterrier kutyák 5 hetesek eladók A. F. Arad, Árok utca 4. sz. alatt. 4758

Ajánlunk

elsőrendű jól kiégetett, kézíverésű falitégla szonnal átvételnél 1000 darabonként 32 korona áron, Radnai-utí téglagyári telepünkön. Állandó nagy készlettel rendelkezünk. Tisztelettel Aradi Első Gőztégla-, Cserép- és Agyagárugyár Részvénytársaság. (Radnai-uton, a vámon belül.) 4679

Két plusz schöberli,

nappal fauteuil, éjjel ágy- és egy könyvszekrény jutányos árban eladó. Róth József Eötvös-utca 8-ik szám. 4774

Kristály

szivarka-hüvely 100 darab 20 fillér; „Fregoli” szivarkahüvely 100 darab 32 fillér. Pichler Sándor papirkereskedésében Arad, Szabadságtér 1. 2551

Liköraromák

mindenféle legfinomabb kávéházi likörök előállítására Vojtek és Weisznál. II-5251

Tiszti nyerges

teljes felszereléssel megvételre keresek. Ajánlatok Urbanetz, Bokszegre küldendők. 4789

Benzin Jocomobil

12 HP. teljesen jó karban, jótállás mellett jutányos árban és kedvező feltételek mellett, azonnal eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt Vostinar Istvánné cég Világos. 4351

Gyümölcska

hernyök és mindenféle gyümölcs-pusztító rovarok ellen „Tabicotin Emulsio Vojtek” a legjobb. Egy kísérlet mindenkit meggyőz. Vojtek és Weisz, Arad. II-5251

Taxameteres

Bér-autok

Telefonszám
816
2881

Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

2111

Zálogház-

ből arany, ezüst és ékszerek
Farkas Streicher J. cégnél
Arad, Tököly-ter 1. sz. 2821

Alapos vizsgálatok

Igazolták, hogy azon mosónőknek, akik állandóan és ésszerűen csak SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPANT használnak, szép fehér, sima és puha kezük van, mert a SCHICHT-SZAPPAN rendkívül enyhe, teljesen tiszta és még langyos vízben is jobban lehet vele mosni, mint más szappannal meleg vízben. Más szappannal sokat kell dörzsölni, míg a SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPANNAL teljesen elegendő, ha azzal egyszerűen átsimítjuk a ruhát.

Az „ASSZONYDICSÉRET” mosó kivonatot minden nő dicseki, mert a ruha beáztatásához ez a legideálisabb szappanpor.

A női szépségnek

semmi sem árt jobban, mint a naphosszat való kinlódás a páratelt levegőjű mosókonyhában, továbbá a fáradtságos munka, amely a mosással jár, ha a régi módszer szerint közönséges szappannal mosunk. Azok, akiknek SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPAN segít a mosásban, életvidámok, egészségesek és élénkek maradnak. Mert minden fáradtságot meg lehet takarítani, a munkát legcsekélyebbre lehet redukálni ezzel a szappannal.

Az „ASSZONYDICSÉRET” mosó kivonatot minden nő dicseki, mert a ruha beáztatásához ez a legideálisabb szappanpor.

6889